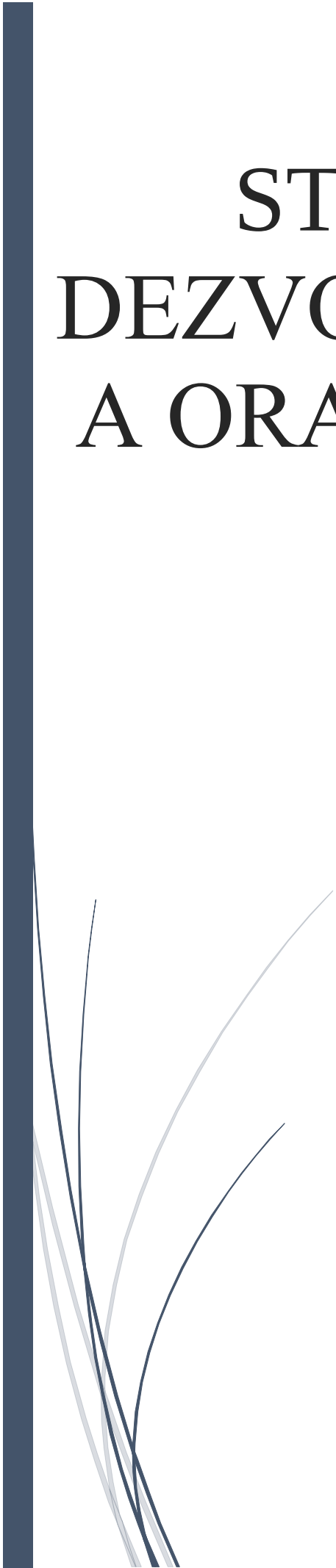

A thick dark blue vertical bar is positioned on the left side of the page. From its base, several thin, curved lines in shades of blue and grey extend upwards and outwards, creating an abstract, organic shape.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORAȘULUI BUDEȘTI 2021 - 2027

Elaborator:
Finacon International Consulting SRL, Str.
Puțul lui Zamfir, nr. 9, etaj 1, Sector 1,
București

CUPRINS

I. INTRODUCERE	3
1.1 DEFINIȚIE	3
1.2 SCOP	3
1.3 MISIUNE	3
1.4 VIZIUNE	4
1.5 OBIECTIVUL GENERAL AL STRATEGIEI.....	4
II. CONTEXTUL DE DEZVOLTARE.....	5
2.1 CONTEXTUL EUROPEAN.....	5
1. <i>Pactul Ecologic European (European Green Deal)</i>	8
2. <i>Planul de Investiții pentru o Europă Durabilă</i>	13
3. <i>Mecanismul pentru o Tranziție Justă</i>	13
2.2 CONTEXTUL NAȚIONAL - STRATEGIA NAȚIONALĂ PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ A ROMÂNIEI 2030.....	15
4. <i>Principiile generale utilizate în elaborarea Strategiei Naționale</i>	18
2.3 CONTEXTUL REGIUNII DE DEZVOLTARE - STRATEGIA DE DEZVOLTARE PENTRU PERIOADA 2021-2027 A REGIUNII SUD MUNTENIA	20
2.3.1 <i>Cadrul regional de dezvoltare pentru perioada 2021-2027 în regiunea Sud Muntenia</i>	21
2.3.1.1 <i>Regiunea Sud Muntenia în context european</i>	23
2.3.1.2 <i>Relații transfrontaliere și transnaționale în Regiunea Sud Muntenia</i>	24
2.3.1.3 <i>Cooperarea interregională în Regiunea Sud Muntenia</i>	26
2.3.1.4 <i>Viziunea strategică</i>	27
2.3.1.5 <i>Obiective strategice sectoriale</i>	27
III. JUDEȚUL CĂLĂRAȘI	37
3.1 POZIȚIE GEOGRAFICĂ	37
3.2 STRUCTURĂ ADMINISTRATIVĂ.....	37
3.3 CADRUL NATURAL	39
3.3.1 <i>Relief</i>	39
3.3.2 <i>Rețeaua hidrografică</i>	40
3.3.3 <i>Climă</i>	40
3.3.4 <i>Resurse naturale</i>	40
3.4 POPULAȚIE	41
3.5 ECONOMIE	42
3.5.1 <i>MEDIUL DE AFACERI</i>	43
3.5.1 <i>INDUSTRIE</i>	44
3.5.2 <i>AGRICULTURĂ</i>	46
3.5.3 <i>TURISM</i>	47
IV. ORAȘUL BUDEȘTI.....	54
4.1 LOCALIZARE, STRUCTURĂ ADMINISTRATIVĂ ȘI ACCESIBILITATE.....	54
4.2 ISTORIE	55
V. ANALIZA SITUAȚIEI CURENTE	56
5.1 POPULAȚIE	56
5.1.1 <i>Fondul de locuințe</i>	59
5.2 INFRASTRUCTURA	59

5.2.1 Infrastructura de utilități	59
5.2.1.1 ALIMENTAREA CU ENERGIE TERMICĂ	61
5.3 ECONOMIE	61
5.4 AGRICULTURĂ	62
5.5 TURISM	64
5.6 EDUCAȚIE	64
5.7 CULTURĂ ȘI CULTE	66
5.8 INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT	66
5.9 SĂNĂTATE	67
5.10 ADMINISTRAȚIE LOCALĂ	67
5.11 Venituri preconizate	68
VI. ANALIZA SWOT	69
6.1 POPULAȚIE	69
6.2 INFRASTRUCTURĂ ȘI MEDIU	71
6.3 ECONOMIE, AGRICULTURĂ ȘI TURISM	73
6.4 SĂNĂTATE ȘI EDUCAȚIE	75
VII. PROIECTE PRIORITARE ÎN PERIOADA 2021 – 2027	77
VIII. MONITORIZARE, IMPLEMENTARE ȘI CONTROL STRATEGIE DE DEZVOLTARE LOCALĂ	84
IX. SURSE DE FINANȚARE	86
X. BIBLIOGRAFIE	105

I. INTRODUCERE

1.1 Definiție

Strategia de dezvoltare este un instrument de planificare pe termen scurt, mediu și lung, presupunând o viziune de dezvoltare realistă și realizabilă prin atingerea obiectivelor și măsurilor stabilite în urma analizei situației existente.

Strategia implică principiile dezvoltării durabile a unei comunități, finalizând cerințele actuale și oferind generațiilor viitoare posibilitatea realizării propriilor obiective de dezvoltare.

Strategia de Dezvoltare Locală a orașului Budești pentru perioada 2021 – 2027 reprezintă un document strategic pe termen mediu, ce asigură continuitatea într-un proces de planificare strategică pe termen lung pentru dezvoltarea comunității, cu implicarea directă a Consiliului Local și a Primarului.

Strategia de Dezvoltare Locală a orașului Budești are o abordare flexibilă, în concordanță cu prioritățile de dezvoltare identificate într-un proces participativ și cu sursele de finanțare estimate și care să răspundă schimbărilor din mediul de desfășurare a activității.

Presupunerea de la care s-a plecat în procesul de planificare strategică este aceea că mediul se află într-o permanentă schimbare, de cele mai multe ori fiind imprevizibil. Astfel, în mod practic, planificarea strategică este un proces important de luare a deciziilor care să asigure succesul în condițiile unui mediu dinamic și flexibil.

1.2 Scop

Scopul strategiei este acela de a conduce la creșterea calității vieții locuitorilor orașului Budești și la crearea de noi locuri de muncă, implementând măsuri de reabilitare, modernizare și dezvoltare a infrastructurii tehnico-edilitare, susținând, astfel, dezvoltarea și diversificarea turismului și a mediului de afaceri din zonă.

1.3 Misiune

Misiunea strategiei este de a mobiliza toate resursele umane, materiale și financiare dobândite la nivel local, atrase din alte surse, pentru a implementa măsurile și proiectele propuse, astfel încât obiectivele propuse pentru perioada 2021-2027 să fie transpuse în fapte concrete.

1.4 Viziune

Viitorul comunității este dependent de factorii sociali, economici și de mediu, precum și de activitățile care vor fi întreprinse de autoritățile locale, organizațiile, instituțiile și parteneriatele dezvoltate sau care se vor dezvolta ulterior. Printr-un efort conjugat și orientat către susținerea viziunii, acestea pot contribui la atingerea obiectivelor propuse.

1.5 Obiectivul general al strategiei

Obiectivul general al **Strategiei de Dezvoltare Locală a orașului Budești** este acela ca în perioada 2021-2027, orașul să devină un centru de referință socio-economic, precum și un centru cultural-educational, recunoscut și apreciat la nivel național.

II. CONTEXTUL DE DEZVOLTARE

2.1 Contextul European

La Summit-ul ONU pentru Dezvoltare locală din septembrie 2015, a fost adoptată *Agenda 2030 pentru Dezvoltare locală*, prin Rezoluția Adunării Generale a ONU A/RES/70/1¹.

Concluziile Consiliului UE, adoptate în data de 20 iunie 2017, *Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare locală*² reprezintă documentul politic asumat de statele membre ale UE privind implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare locală.

Cele 17 Obiective de Dezvoltare locală (ODD) din Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a Organizației Națiunilor Unite sunt strâns legate între ele și concepute pentru a fi indivizibile, motiv pentru care integrarea acestora în acțiunile întreprinse de toți actorii este esențială pentru aplicarea cu succes a acestora pe teren. Este important să îmbunătățim sinergia și coerența între politici și să dezvoltăm un cadru de reglementare, financiar și comportamental care să le transforme în realitate.

Figura nr. 1: Obiectivele de Dezvoltare Durabilă

Sursa: www.ec.europa.eu

¹ Agenda 2030 pentru Dezvoltare locală

https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_RES_70_1_E.pdf

² Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare locală

<https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2017/06/20/agenda-sustainable-development/>

Deși fiecare obiectiv este important în realizarea Agendei 2030, **Obiectivul 17: Parteneriate pentru realizarea obiectivelor** are o semnificație specială pentru că ne arată modul prin care putem realiza celelalte obiective, mai precis prin implicarea tuturor părților interesate.

Conceptul de ODD s-a născut la **Conferința Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Durabilă (Rio+20), în 2012**. ODD înlocuiesc cele opt Obiective de Dezvoltare ale Mileniului (ODM) cuprinse în textul Declarației Mileniului adoptată în septembrie 2000 la ONU. Majoritatea statelor lumii, printre care și România, se reuniau în 2000 în jurul unui angajament de a reduce sărăcia globală și de a salva milioane de vieți. Declarația Mileniului a constituit în perioada 2000-2015 unica agendă globală în domeniul dezvoltării asupra căreia a existat un acord la cel mai înalt nivel și care includea ținte precise:

1. Reducerea sărăciei extreme și a foametei
2. Realizarea accesului universal la educație primară
3. Promovarea egalității de gen și emanciparea femeilor
4. Reducerea mortalității infantile
5. Îmbunătățirea sănătății materne
6. Combaterea HIV/SIDA, a malariei și a altor boli
7. Asigurarea sustenabilității mediului
8. Crearea unui parteneriat global pentru dezvoltare

Statele membre ale UE ocupă deja primele locuri în privința punerii în aplicare a obiectivelor de dezvoltare locală (ODD). Cu toate acestea, nicio țară din lume nu a atins toate obiectivele convenite și, la o analiză mai atentă a performanței UE privind obiectivele de dezvoltare locală (ODD), se observă că UE trebuie să facă în continuare eforturi pe toate fronturile.

Pentru perioada 2021-2027, Uniunea Europeană a făcut o propunere ambițioasă pentru bugetul european care să sprijine domenii importante precum **inovarea și mediul înconjurător**, urmărind o **simplificare** nu doar de ordin administrativ, ci și a concentrării investițiilor în **5 Obiective Principale de Politică (OP)**:

- **Europă mai inteligentă** (Cercetare-dezvoltare-inovare, ITC și IMM-uri - o transformare economică inovatoare și inteligentă) - **OP1**
- **Europă mai verde**, (Mediu; Energie; Mobilitate urbană - fără emisii de carbon) - **OP2**
- **Europă mai conectată** (Transporturi; Broadband - mobilitate și conectivitate TIC regională) - **OP3**
- **Europă mai socială** (Educație; Ocupare - implementarea Pilonului european al drepturilor sociale) - **OP4**
- **Europă mai aproape de cetățeni** (Dezvoltare regională și locală - dezvoltarea sustenabilă și integrată a zonelor urbane, rurale și de coastă prin inițiative locale) - **OP5**

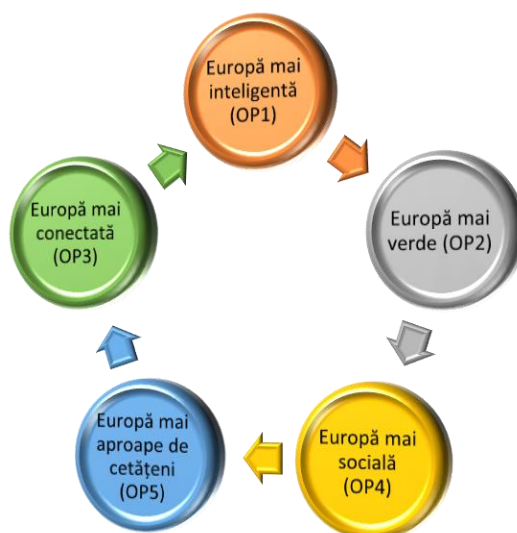

Figura nr. 2: Obiective Principale de Politică ale UE pentru perioada 2021-2027

Sursa: www.ec.europa.eu

Agenda 2030 pentru Dezvoltare locală este structurată pe cei trei piloni ai dezvoltării durabile: economic, social și de mediu.

În mai 2018 Comisia Europeană a publicat propunerea privind **Pachetul legislativ privind Politica de Coeziune (PC) 2012-2027**³. Acesta cuprinde:

- Regulamentul privind prevederile comune (CPR);

³ Pachetul legislativ privind Politica de Coeziune (PC) 2012-2027
https://ec.europa.eu/info/publications/regional-development-and-cohesion_en

- Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC);
- Regulamentul privind cooperarea teritorială;
- Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră;
- Regulamentul privind „Fondul social european plus” (FSE+).

Ca urmare a evaluării implementării la nivelul UE a Agendei 2030 pentru dezvoltare locală, în data de 18 octombrie 2018, Consiliul European a emis un nou set de concluzii⁴:

„12. UE și statele sale membre își mențin angajamentul ferm față de Agenda 2030 pentru dezvoltare locală și față de punerea în aplicare a acesteia. Consiliul European salută intenția Comisiei de a publica, în 2018, documentul său de reflecție, care ar trebui să deschidă calea către adoptarea în 2019 a unei strategii cuprinzătoare de punere în aplicare”.

În cadrul președinției României la Consiliul UE (ianuarie 2019 - iunie 2019), Grupul de lucru pentru Agenda 2030 de la nivelul acestei instituții a obținut progrese importante în ceea ce privește implementarea Obiectivelor pentru Dezvoltare locală la nivel european.

Adoptarea Concluziilor Consiliului UE ***Către o Europă tot mai sustenabilă până în 2030***⁵ este una dintre cele mai importante realizări. Cele 27 de articole reafirmă angajamentul Uniunii Europene pentru Agenda 2030 și schițează un cadru prin care poate fi implementată. Concluziile Consiliului UE au fost incluse și în discuțiile ce au stat la baza Agendei strategice a Comisiei Europene, care cuprinde o parte importantă dedicată dezvoltării durabile.

Agenda 2030 a fost adoptată și de România.

1. Pactul Ecologic European (European Green Deal)

Pactul Ecologic European⁶ propune o nouă strategie de creștere care are drept scop transformarea UE într-o societate echitabilă și prosperă, cu o economie modernă, competitivă

⁴ Concluziile Consiliului European din 18 octombrie 2018 <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/10/18/20181018-european-council-conclusions/>

⁵ Concluziile Consiliului UE Către o Europă tot mai sustenabilă până în 2030 <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2019/04/09/sustainable-development-council-adopts-conclusions/>

⁶ Pactul Ecologic European – European Green Deal https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_ro

și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, în care să nu existe emisii nete de gaze cu efect de seră în 2050 și în care creșterea economică să fie decuplată de utilizarea resurselor.

Pactul urmărește, de asemenea, să protejeze, să conserve și să consolideze capitalul natural al UE, precum și să protejeze sănătatea și bunăstarea cetățenilor împotriva riscurilor legate de mediu și a impacturilor aferente. În același timp, tranziția trebuie să fie echitabilă și favorabilă incluziunii, trebuie să pună oamenii pe primul plan și să acorde atenție regiunilor, industriilor și lucrătorilor care se vor confrunta cu cele mai mari dificultăți.

Pactul ecologic european este o parte integrantă a strategiei Comisiei Europene de punere în aplicare a Agendei 2030 a Organizației Națiunilor Unite și a obiectivelor de dezvoltare locală.

Pactul are următoarele obiective:

1. Sporirea nivelului de ambiție al UE în materie de climă pentru 2030 și 2050

- Asumarea unui obiectiv mai ambițios de a reduce, în mod responsabil, emisiile de gaze cu efect de seră, respectiv o reducere care să fie, în 2030, în comparație cu nivelurile din 1990, de cel puțin 50 % și care să tindă spre 55 %.
- Comisia va adopta o nouă strategie a UE, mai ambițioasă, referitoare la adaptarea la schimbările climatice. Această inițiativă este esențială, deoarece schimbările climatice vor continua să aibă un impact semnificativ în Europa, în ciuda eforturilor de atenuare.

2. Furnizarea de energie curată, sigură și la prețuri accesibile

- Decarbonizarea susținută a sistemului energetic este crucială pentru atingerea obiectivelor climatice în 2030 și 2050. Producția și utilizarea energiei în diversele sectoare economice reprezintă peste 75 % din emisiile de gaze cu efect de seră din UE. Eficiența energetică trebuie să constituie o prioritate. Trebuie dezvoltat un sector al energiei electrice care să se bazeze în mare măsură pe surse regenerabile, urmând ca acest demers să fie completat de eliminarea rapidă a cărbunelui și de decarbonizarea gazelor.
- Tranziția către o energie curată ar trebui să îi implice pe consumatori și să le aducă beneficii acestora. Sursele regenerabile de energie vor juca un rol esențial.
- Trebuie să fie abordat riscul de sărăcie energetică la care sunt expuse gospodăriile care nu își pot permite să plătească pentru serviciile energetice esențiale menite să

le asigure un nivel de trai de bază. Implementarea unor programe eficace, cum ar fi mecanismele de finanțare a gospodăriilor pentru renovarea locuințelor, poate reduce facturile la energie și poate contribui la protecția mediului.

3. Mobilizarea sectorului industrial pentru o economie curată și circulară

- Realizarea unei economii circulare și neutre din punctul de vedere al impactului asupra climei necesită mobilizarea deplină a industriei. Europa trebuie să valorifice potențialul transformării digitale, care este un factor esențial în atingerea obiectivelor Pactului ecologic. Alături de strategia industrială, un nou plan de acțiune privind economia circulară va contribui la modernizarea economiei UE și va valorifica oportunitățile oferite de economia circulară la nivel național și la nivel mondial.
- Industriile mari consumatoare de energie, cum ar fi industria siderurgică, a produselor chimice și a cimentului, sunt indispensabile pentru economia europeană, deoarece furnizează mai multe lanțuri de valori esențiale. Decarbonizarea și modernizarea în aceste sectoare sunt cruciale.

4. Construirea și renovarea clădirilor într-un mod eficient din punct de vedere energetic și din punctul de vedere al utilizării resurselor

- Construirea, utilizarea și renovarea clădirilor necesită cantități semnificative de energie și de resurse minerale (de exemplu nisip, pietriș, ciment). Clădirile reprezintă, de asemenea, 40 % din consumul de energie. În prezent, rata anuală de renovare a parcului imobiliar variază între 0,4 și 1,2 % în statele membre. Această rată va trebui cel puțin să se dubleze pentru ca obiectivele UE în materie de eficiență energetică și climă să fie atinse.

5. Accelerarea tranziției către o mobilitate durabilă și inteligentă

- Sectorul transporturilor este responsabil pentru un sfert din emisiile de gaze cu efect de seră din Uniune și acest procent este în continuă creștere. Pentru a se asigura neutralitatea climatică, este necesară o reducere cu 90 % a emisiilor generate de transporturi până în 2050.
- Transportul multimodal trebuie stimulat puternic în vederea asigurării unei eficiențe sporite a sistemului de transport. În mod prioritar, o parte substanțială din

transportul intern de mărfuri efectuat în prezent în proporție de 75 % pe cale rutieră ar trebui să se efectueze în viitor pe calea ferată și pe căile navigabile interioare.

- UE va trebui să intensifice producția și utilizarea combustibililor alternativi durabili în domeniul transporturilor. Până în 2025, vor fi necesare aproximativ 1 milion de stații publice de reîncărcare și de realimentare pentru cele 13 milioane de vehicule cu emisii zero și cu emisii scăzute care se preconizează că vor circula pe drumurile europene.
- Transporturile ar trebui să devină mult mai puțin poluante, în special în orașe. Ar trebui să se prevadă o combinație de măsuri care să abordeze problema emisiilor, a congestiei urbane și să asigure îmbunătățirea transportului public. Comisia va propune standarde mai stricte privind emisiile de poluanți atmosferici pentru vehiculele cu motor cu combustie internă.

6. „De la fermă la consumator”: conceperea unui sistem alimentar echitabil, sănătos și ecologic

- Produsele alimentare europene au reputația de a fi sigure, hrănitoare și de înaltă calitate. În prezent, acestea ar trebui să devină și referința mondială în materie de durabilitate. Deși tranziția către sisteme mai durabile a început deja, satisfacerea nevoilor alimentare ale unei populații mondiale aflate în creștere rapidă continuă să reprezinte o provocare pentru modelele actuale de producție.
- Fermierii și pescarii europeni au un rol esențial în gestionarea tranziției. Strategia „De la fermă la consumator” va consolida eforturile depuse de aceștia în vederea combaterii schimbărilor climatice, a protejării mediului și a conservării biodiversității.
- Planurile strategice vor trebui să reflecte un nivel ridicat de ambiție pentru a reduce în mod semnificativ utilizarea pesticidelor chimice și riscul reprezentat de acestea, precum și utilizarea îngrășămintelor și a antibioticelor.
- Strategia „De la fermă la consumator” va contribui, de asemenea, la realizarea unei economii circulare. Aceasta va avea drept scop reducerea impactului asupra mediului al sectoarelor prelucrării alimentelor și comerțului cu amănuntul prin adoptarea de măsuri referitoare la transportul, depozitarea, ambalarea alimentelor și la risipa alimentară.

- În sfârșit, strategia „De la fermă la consumator” va viza stimularea consumului de alimente durabile și promovarea unor alimente sănătoase și accesibile ca preț pentru toți. Produsele alimentare importate care nu respectă standardele de mediu relevante ale UE nu vor fi autorizate pe piețele UE.

7. Conservarea și refacerea ecosistemelor și a biodiversității

- Ecosistemele oferă servicii esențiale, cum ar fi hrană, apă dulce și aer curat, precum și adăpost. Ele atenuează efectele dezastrelor naturale, ale dăunătorilor și ale bolilor și contribuie la reglarea condițiilor climatice.
- Ecosistemele forestiere sunt supuse unei presiuni din ce în ce mai mari ca urmare a schimbărilor climatice. Suprafața împădurită a UE trebuie ameliorată, atât din punct de vedere calitativ, cât și cantitativ, pentru ca UE să atingă obiectivul neutralității climatice și al unui mediu înconjurător sănătos. Reîmpădurirea și împădurirea durabile, precum și refacerea pădurilor degradate pot crește absorbția de CO₂, îmbunătățind, în același timp, reziliența pădurilor și promovând bioeconomia circulară.
- „Economia albastră” durabilă va trebui să joace un rol central în atenuarea presiunilor multiple exercitate asupra resurselor terestre ale UE, precum și în combaterea schimbărilor climatice. Rolul oceanelor în atenuarea schimbărilor climatice și în adaptarea la acestea este recunoscut din ce în ce mai mult. Sectorul poate contribui la realizarea acestor obiective prin îmbunătățirea utilizării resurselor acvatice și marine și, de exemplu, prin promovarea producerii și utilizării de noi surse de proteine care pot atenua presiunea asupra terenurilor agricole.

8. Reducerea poluării la zero pentru un mediu fără substanțe toxice

- Pentru a avea un mediu înconjurător fără substanțe toxice este nevoie de mai multe acțiuni de prevenire a poluării, precum și de măsuri de curățare a mediului și de remediere a poluării. Pentru a proteja cetățenii și ecosistemele Europei, UE trebuie să monitorizeze, să notifice, să prevină și să remedieze mai bine poluarea aerului, a apei, a solului și cea cauzată de produsele de consum. Pentru a realiza acest obiectiv, UE și statele membre vor trebui să examineze într-un mod mai sistematic toate politicile și reglementările.

2. Planul de Investiții pentru o Europă Durabilă

Uniunea Europeană este hotărâtă să devină, până în 2050, primul bloc continental care să fie neutru din punct de vedere climatic. Pentru aceasta este nevoie de investiții semnificative atât din partea UE și a sectorului public național, cât și din partea sectorului privat. Planul de Investiții pentru Pactul Ecologic European – **Planul de Investiții pentru o Europă Durabilă** va mobiliza investiții publice și va contribui la deblocarea de fonduri private prin intermediul unor instrumente financiare ale UE, în special **InvestEU**, ceea ce ar duce la investiții în quantum de minimum o mie de miliarde de euro.

Planul de Investiții pentru Pactul Ecologic European va mobiliza fonduri UE și va crea un cadru favorabil care să faciliteze și să stimuleze investițiile publice și private necesare pentru tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic, verde, competitivă și incluzivă. Venind în completarea altor inițiative anunțate în cadrul Pactului Ecologic, planul se bazează pe **trei dimensiuni**:

- **Finanțare:** mobilizarea, în următorul deceniu, a unui quantum de minimum o mie de miliarde de euro reprezentând investiții durabile. Cea mai mare proporție de până acum de cheltuieli din bugetul UE pentru acțiuni climatice și de mediu va face posibilă atragerea de fonduri private, un rol-cheie urmând a fi jucat de Banca Europeană de Investiții.
- **Facilitare:** oferirea de stimulente pentru deblocarea și redirecționarea investițiilor publice și private. UE va furniza investitorilor instrumente, plasând resursele financiare durabile în centrul sistemului financiar și va facilita realizarea de investiții durabile de către autoritățile publice, încurajând „înverzirea” bugetului și achizițiile publice ecologice și concepând modalități de a facilita procedurile de aprobare a ajutoarelor de stat destinate regiunilor vizate de tranziția justă.
- **Sprijin practic:** Comisia va acorda sprijin autorităților publice și promotorilor proiectelor pentru planificarea, conceperea și executarea de proiecte sustenabile.

3. Mecanismul pentru o Tranziție Justă

Mecanismul pentru o Tranziție Justă este un instrument-cheie creat pentru a se asigura că tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic are loc în mod echitabil și că

nimeni nu este lăsat în urmă. Deși toate regiunile vor avea nevoie de finanțare, iar Planul de investiții pentru Pactul ecologic european o va furniza, mecanismul asigură un sprijin ținut care să ajute la mobilizarea unui quantum de cel puțin 100 de miliarde de euro în perioada 2021-2027 în cele mai afectate regiuni, în scopul de a se atenua impactul socioeconomic al tranziției. Mecanismul va crea investițiile necesare pentru a ajuta lucrătorii și comunitățile care se bazează pe lanțul valoric al combustibililor fosili. Mecanismul va suplimenta contribuția substanțială de la bugetul UE prin intermediul tuturor instrumentelor care sunt relevante în mod direct pentru tranziție.

Mecanismul pentru o tranziție justă va consta în **trei surse principale de finanțare**:

- **Un Fond pentru o Tranziție Justă**, care va primi fonduri noi din partea UE în quantum de **7,5 miliarde de euro**, care se adaugă quantumului inclus în propunerea Comisiei pentru următorul buget pe termen lung al UE. Pentru a putea valorifica partea din fond care le revine, statele membre vor trebui, în colaborare cu Comisia, să identifice teritoriile eligibile prin intermediul unor planuri teritoriale specifice privind tranziția justă. Statele membre vor trebui, de asemenea, să se angajeze să aloce, pentru fiecare euro din Fondul pentru o tranziție justă, fonduri din Fondul european de dezvoltare regională și din Fondul social european plus și să furnizeze resurse naționale suplimentare. **Efectul cumulat va consta în finanțare în quantum de 30-50 de miliarde de euro**, care va mobiliza și mai multe investiții. **Fondul va furniza în principal granturi regiunilor**. De exemplu, va sprijini lucrătorii în dobândirea de abilități și competențe pentru viitoarea piață a forței de muncă și va ajuta IMM-urile, startup-urile și incubatoarele de afaceri să creeze noi oportunități economice în aceste regiuni. Totodată, fondul va sprijini investițiile în tranziția către o energie curată, de exemplu în eficiența energetică.
- O schemă specifică pentru o tranziție justă în cadrul **InvestEU**, pentru mobilizarea de investiții în quantum de până la 45 de miliarde de euro. Această schemă va încerca să atragă investiții private, inclusiv în energie și transporturi durabile, care să aducă beneficii regiunilor respective și să ajute economiile acestora să găsească surse noi de creștere.
- **Un mecanism de împrumut pentru sectorul public**, în colaborare cu Banca Europeană de Investiții, cu garanții de la bugetul UE, pentru mobilizarea unor investiții de **25-30 de miliarde de euro**. Mecanismul va fi folosit pentru împrumuturi acordate sectorului public, de exemplu în sectorul rețelelor de încălzire centralizată și în cel al

renovării clădirilor. În martie 2020, Comisia va prezenta o propunere legislativă care să încadreze acest aspect.

Mecanismul pentru o tranziție justă vizează mai mult decât finanțarea: prin intermediul unei platforme dedicate tranziției juste, Comisia va furniza asistență tehnică statelor membre și investitorilor și se va asigura că sunt implicate comunitățile afectate, autoritățile locale, partenerii sociali și organizațiile neguvernamentale. Mecanismul pentru o tranziție justă va include un cadru de guvernanță puternic, axat pe planuri teritoriale specifice privind tranziția justă.

La acest mecanism se adaugă și măsura de „înverzire” a bugetelor naționale și trimiterea unor semnale de preț corecte.

Bugetele naționale joacă un rol esențial în procesul de tranziție. O mai mare utilizare a instrumentelor care permit integrarea preocupării pentru mediu în procesul de stabilire a bugetelor va contribui la redirecționarea investițiilor publice, a consumului și a taxării către prioritățile ecologice, nu către subvenții care au efecte nefaste pentru mediu. Comisia va colabora cu statele membre pentru a verifica și a stabili practicile de „înverzire” a bugetelor.

Reformele fiscale bine concepute pot stimula creșterea economică și reziliența la șocurile climatice și pot contribui la construirea unei societăți mai echitabile și la asigurarea unei tranziții echitabile. Aceste reforme au un rol direct, întrucât trimit semnale de preț corecte și oferă stimulente adecvate pentru comportamentul durabil al producătorilor, al utilizatorilor și al consumatorilor. La nivel național, Pactul Ecologic European va crea contextul pentru instituirea unor ample reforme fiscale, pentru eliminarea subvențiilor pentru combustibili fosili, pentru deplasarea presiunii fiscale dinspre forța de muncă spre poluare și pentru luarea în calcul a considerentelor sociale.

2.2 Contextul Național - Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030

România, în calitate de stat membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU) și Uniunii Europene (UE), și-a exprimat adeziunea la cele 17 Obiective de Dezvoltare locală (ODD) ale Agendei 2030.

România s-a alăturat liderilor celor 193 state membre ale ONU la Summit-ul privind dezvoltarea din septembrie 2015 adoptând **Agenda 2030 pentru dezvoltare locală**, un program

de acțiune globală în domeniul dezvoltării cu un caracter universal și care promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile: economic, social și mediu. Pentru prima oară, acțiunile vizează în egală măsură statele dezvoltate și cele aflate în curs de dezvoltare.

În primul semestru al anului 2019, România a deținut Președinția Consiliului Uniunii Europene. În acea perioadă, România a avut oportunitatea, dar și responsabilitatea de a promova valorile dezvoltării durabile la nivel european.

La nivel național, România a realizat primele analize pe baza Raportului de Țară 2019 – **Anexa D: Orientări în materie de investiții privind finanțarea politicii de coeziune în perioada 2021-2027**⁷. Pe fiecare obiectiv de politică, de asemenea, pentru conturarea viitoarelor programe operaționale, s-au organizat întâlniri cu partenerii de la nivel național și regional și s-a purtat un dialog permanent cu reprezentanții Comisiei Europene.

Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă din cadrul Guvernului României a inițiat în data de 21 iulie 2020, **Conferința Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 (SNDDR 2030), Cadrul de planificare strategică pentru Strategia de Dezvoltare Durabilă a Administrației Publice**⁸. Sub motto-ul *Planificăm global, acționăm local!*, organizatorii și-au propus să creeze un spațiu de discuții care să reunească o gamă diversă de actori instituționali de la nivel central și local, pentru a accelera dezvoltarea României pe baza celor 17 Obiective pentru Dezvoltare locală (ODD).

Departamentul pentru Dezvoltare locală sprijină fundamentarea și elaborarea strategiilor de dezvoltare locală prin:

- promovarea și informarea la nivelul Administrației Publice Locale a *Strategiei naționale pentru dezvoltarea durabilă a României 2030* (SNDDR 2030)
- promovarea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD)
- fundamentarea cadrului de lucru al Planului de acțiune pentru implementarea SNDDR 2030 la nivel local, prin armonizarea obiectivelor de dezvoltare locală cu cele de dezvoltare durabilă la nivel național și adaptarea contextului local la ODD-uri

⁷ Raportul de Țară 2019 – Anexa D: Orientări în materie de investiții privind finanțarea politicii de coeziune în perioada 2021-2027 https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2019-european-semester-country-report-romania_ro.pdf

⁸ Cadrul de planificare strategică pentru Strategia de Dezvoltare Locală a Administrației Publice <http://dezvoltaredurabila.gov.ro/web/news/strategia-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-romaniei-2030-cadrul-de-planificare-strategica-pentru-strategia-de-dezvoltare-locala-a-administratiei-publice/>

- **construcția unui ghid pentru autoritățile publice locale pentru elaborarea Strategiilor de Dezvoltare Locală 2021-2027 în acord cu SNDDR 2030.**

Prin această strategie, România își stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 ODD. Strategia este orientată către cetățean și se concentrează pe inovație, optimism, reziliență și încrederea că statul servește nevoile fiecărui cetățean, într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat.

Agenda 2030 cuprinde cele **17 Obiective de Dezvoltare locală (ODD)**, reunite informal și sub denumirea de **Obiective Globale**. Prin intermediul Obiectivelor Globale, se stabilește o agendă de acțiune ambițioasă pentru următorii 15 ani în vederea eradicării sărăciei extreme, combaterii inegalităților și a injustiției și protejării planetei până în 2030.

1. **Fără sărăcie** – Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context.
2. **Foamete „zero”** – Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile.
3. **Sănătate și bunăstare** – Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă.
4. **Educație de calitate** – Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți.
5. **Egalitate de gen** – Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor.
6. **Apă curată și sanitație** – Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți.
7. **Energie curată și la prețuri accesibile** – Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.
8. **Muncă decentă și creștere economică** – Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți.
9. **Industrie, inovație și infrastructură** – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației.
10. **Inegalități reduse** – Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta.

11. **Orașe și comunități durabile** – Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile.
12. **Consum și producție responsabile** – Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.
13. **Acțiune climatică** – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.
14. **Viața acvatică** – Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare locală.
15. **Viața terestră** – Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.
16. **Pace, justiție și instituții eficiente** – Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare locală, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile.
17. **Parteneriate pentru realizarea obiectivelor** - Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare locală.

4. Principiile generale utilizate în elaborarea Strategiei Naționale

Ca membră a comunității internaționale, dar mai ales ca membră a Uniunii Europene, România are interesul de a implementa principiile dezvoltării durabile pe plan național.

Strategia susține ca România să fie în 2030 o țară membră a unei Uniunii Europene puternice, în care decalajele dintre țări vor fi reduse, iar cetățenii României vor putea trăi într-o țară în care statul servește nevoile fiecărui cetățean într-un mod echitabil, eficient și cu preocupări crescute și constante pentru un mediu curat.

La nivel european, prin adoptarea de măsuri și strategii, finanțarea de proiecte și prin diverse programe, toate acestea sunt dezvoltate pe baza unui set de principii ce stau la baza elaborării și aplicării lor, după cum urmează:

- principiul descentralizării procesului de luare a deciziei, prin trecerea de la nivelul central/guvernamental la cel regional și local;

- principiul parteneriatului, prin crearea și promovarea de parteneriate între toți actorii implicați;
- principiul planificării, în vederea atingerii obiectivelor stabilite;
- principiul co-finanțării, adică obligativitatea contribuției financiare a diverșilor actori implicați în realizarea programelor și proiectelor de dezvoltare.

Dacă în etapa de tranziție conceptul de Dezvoltare Durabilă a fost acceptat mai mult declarativ, ca urmare a însușirii documentelor ONU în materie, după anul 2000, odată cu începerea tratatelor de aderare la UE, el a devenit o parte integrantă a construcției legislative și instituționale, găsim și reflectarea în principalele direcții ale politicii de stat. Se poate aprecia că încorporarea acquisului comunitar și aplicarea instrumentelor de lucru agreate la nivelul UE au constituit principalul motor al alinierii accelerate a României la principiile și practicile dezvoltării durabile.

În ansamblu, în ciuda dificultăților întâmpinate, bilanțul primului deceniu de implementare a SNDD este pozitiv, demonstrând reziliența și sustenabilitatea opțiunilor strategice ale societății românești și apartenența sa la UE.

Această apreciere este susținută de faptul că produsul intern brut al României calculat la paritatea puterii de cumpărare a sporit de la 39% din media UE în 2006 la 63% în 2017, cu perspectiva realistă, potrivit programului de convergență, să ajungă la 80% în 2020.

Totodată, pentru a asigura integrarea și corelarea echilibrată a componentelor economice, ecologice și socio-culturale ale dezvoltării durabile, Strategia UE statuează următoarele principii directoare:

- Promovarea și protecția drepturilor fundamentale ale omului;
- Solidaritatea în interiorul generațiilor și între generații;
- Cultivarea unei societăți deschise și democratice;
- Informarea și implicarea activă a cetățenilor în procesul decizional;
- Implicarea mediului de afaceri și a partenerilor sociali;
- Coerența politicilor și calitatea guvernării la nivel local, regional, național și global;
- Integrarea politicilor economice, sociale și de mediu prin evaluări de impact și consultarea factorilor interesați.
- Utilizarea cunoștințelor moderne pentru asigurarea eficienței economice și investiționale;
- Aplicarea principiului precauției în cazul informațiilor științifice incerte;

- Aplicarea principiului `poluatorul plătește`.

2.3 Contextul regiunii de dezvoltare - Strategia de dezvoltare pentru perioada 2021-2027 a Regiunii Sud Muntenia

Parlamentul European definește regiunea drept *Un teritoriu care formează, din punct de vedere geografic, o unitate netă, sau un ansamblu similar de teritorii în care există continuitate, în care populația posedă anumite elemente comune și dorește să-și păstreze specificitatea astfel rezultată, și să o dezvolte cu scopul de a stimula progresul cultural, social și economic.* În aplicarea legii dezvoltării regionale în România, în concordanță cu obiectivele de coeziune economică și socială ale României, precum și ale Uniunii Europene în domeniul politicilor de dezvoltare regională, pe teritoriul României sunt constituite opt regiuni de dezvoltare.

Harta nr. 1: Harta regiunilor de dezvoltare din România

Sursa: www.adrmuntenia.ro

La nivel regional, ADR Sud Muntenia a demarat procesul de elaborare a **Planului pentru Dezvoltare Regională (PDR) 2021-2027**⁹. Elaborarea acestui document strategic de

⁹ Planul pentru Dezvoltare Regională (PDR) 2021-2027 <https://adrmuntenia.ro/planul-de-dezvoltare-regionala-20212027/static/1352>

programare se bazează pe consultări cu autoritățile regionale, locale, cu organizațiile societății civile, cu parteneri economici și sociali, astfel încât să reflecte nevoile de dezvoltare ale regiunii. Pe baza acestuia, s-a conturat prima versiune a **Programului Operațional Regional dedicat Regiunii Sud Muntenia 2021-2027**¹⁰.

De asemenea, având în vedere că 35% din resursele FEDR vor fi alocate pentru OP1 (O Europă mai inteligentă), ADR Sud Muntenia a demarat elaborarea **Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă (RIS3 Sud Muntenia)**¹¹, document strategic cu rol de coordonare a politicilor de inovare în sectoare economice cheie, cu scopul de a dezvolta atuurile, avantajele competitive și potențialul pentru excelență al Regiunii Sud Muntenia.

2.3.1 Cadrul regional de dezvoltare pentru perioada 2021-2027 în regiunea Sud Muntenia

Regiunea Sud Muntenia este amplasată în partea de sud a României, învecinându-se la nord cu regiunea Centru, la est cu regiunea Sud - Est, la vest cu regiunea Sud – Vest, iar la sud cu Bulgaria, limita fiind dată de fluviul Dunărea. Cu o suprafață de 34.453 km², reprezentând 14,5% din suprafața României, regiunea Sud Muntenia ocupă locul al III-lea ca mărime din cele opt regiuni de dezvoltare.

Din punct de vedere administrativ, regiunea Sud Muntenia este formată din șapte județe (Argeș, Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Prahova și Teleorman), 16 municipii, 32 de orașe și 519 comune cu 2019 sate. În ceea ce privește suprafața regiunii, se poate observa că cele mai mari ponderi sunt deținute de județele Argeș (19,8%), Teleorman (16,8%) și Călărași (14,8 %), iar cea mai mică de județul Giurgiu (10,2 %).

O caracteristică aparte, cu multiple implicații de ordin socio - economic, o reprezintă faptul că este singura regiune din țară care conține o regiune enclavă în partea mediană, și anume regiunea București – Ilfov.

Un alt aspect important, cu influențe majore în dezvoltarea regiunii, îl constituie și prezența în partea de sud a regiunii, a **fluviului Dunărea**. Declarat parte a Coridorului pan-european de transport VII al Uniunii Europene, fluviul reprezintă o cale navigabilă importantă, care face legătura între regiunea Sud Muntenia, portul Constanța, centrele industriale din vestul

¹⁰ Programul Operațional Regional al Regiunii Sud Muntenia 2021-2027 <https://www.adrmuntenia.ro/draft-por-20212027/static/1332>

¹¹ Strategia Regională de Specializare Inteligentă (RIS3 Sud Muntenia) <https://adrmuntenia.ro/agentia-pentru-dezvoltare-regionala-sud-muntenia-a-publicat-prima-versiune-draft/news/1380>

Europei și portul Rotterdam. Prin utilizarea Portului Constanța, rutele navigabile dintre Canalul Suez, zona de est a Mării Mediterane și Europa Centrală se scurtează cu cca. 300 km. Totodată, prin sistemele RO-RO și ferry-boat dezvoltate în portul Constanța, se realizează conectarea dintre spațiul european și Orientul Mijlociu, zona caucaziană și zona caspică, pe trasee cu mare potențial de resurse energetice și de trafic de mărfuri. Astfel, prin poziția sa ca port la Marea Neagră și punct terminus al legăturii cu Marea Nordului, Portul Constanța reprezintă principala placă turnantă a fluxurilor de trafic din bazinul Mării Negre.

Porturile din regiunea Sud Muntenia sunt conectate la rețele de drumuri naționale, europene și de căi ferate, iar facilitățile portuare existente și cele care vor fi dezvoltate permit ca unele dintre acestea (de exemplu portul Giurgiu) să fie transformate în noduri principale logistice pentru transportul multimodal.

Cu toate acestea, din cauza unei infrastructuri de transport insuficient dezvoltată pentru traversarea fluviului pe zona de graniță cu Bulgaria, Dunărea reprezintă o barieră naturală, limitând posibilitățile de cooperare.

Astfel, prin poziția sa geografică, regiunea Sud Muntenia prezintă o serie de specificități care influențează conformația și dinamica sistemului de așezări. Dintre acestea, pot fi menționate următoarele:

- **Proximitatea față de municipiul București** – care a împiedicat afirmarea altor orașe din jurul său ca poli de atracție și a absorbit majoritatea resurselor de dezvoltare din teritoriile învecinate acestora, ceea ce a determinat fenomenul de hipertrofiere a rețelei urbane din regiunea Sud Muntenia;
- **Axa de dezvoltare Brașov-Ploiești-București-Giurgiu** care străbate regiunea de la nord la sud – este principalul coridor de dezvoltare al României, concentrând circa 30% din populația urbană a țării și o mare parte din activitatea industrială;
- **Conurbația Valea Prahovei** – este o aglomerare liniară de orașe de dimensiuni similare (mici) – Azuga, Bușteni, Sinaia, Comarnic, Breaza – cu un profil economic similar, dominat de sectorul turistic, nevoi și provocări comune de dezvoltare: accesibilitatea redusă (lipsa unei autostrăzi), infrastructura turistică deficitară, promovarea insuficientă a potențialului turistic, dotarea tehnico-edilitară deficitară, expansiunea necontrolată a zonelor rezidențiale (secundare), îmbătrânirea demografică, managementul integrat al zonelor protejate, transportul în comun, etc;

- **Existența a 5 orașe-pereche pe Dunăre** – cu potențial de dezvoltare urbană integrată (inclusiv în cadrul unor zone funcționale urbane cu caracter transfrontalier) dar între care există, la acest moment, legături de slabă intensitate din cauza infrastructurii deficitare de traversare a Dunării.

Regiunea se confruntă cu o accentuare a disparităților de dezvoltare între partea de nord și sud. Astfel, partea de nord (formată din județele Argeș, Prahova și Dâmbovița) este puternic industrializată (în special industriile constructoare de mașini, extractivă și metalurgică), generând împreună cca 70% din PIB-ul regional. Restul celor patru județe (Călărași, Giurgiu, Teleorman și Ialomița) au o contribuție mult mai scăzută la formarea PIB-ului regional (cca 30%), fiind specializate în agricultură, domeniu care presupune forță de muncă mai puțin calificată și cu o intensitate scăzută a tehnologiei. Nivelul de trai este mai ridicat în județele Argeș și Prahova decât în restul regiunii.

În economia regiunii, după industrie, au o importanță deosebită turismul (stațiunile montane de pe Valea Prahovei), agricultura, fondul forestier și energia; toate aceste domenii sunt însă foarte expuse riscurilor schimbărilor climatice și dezastrelor naturale sau modificărilor de mediu.

Regiunea este afectată de declin demografic (cauzat de scăderea natalității, dar și de migrație) și de îmbătrânirea populației. Nivelul de instruire al populației este mediu, iar nivelul de ocupare al forței de muncă este redus.

2.3.1.1 Regiunea Sud Muntenia în context european

Regiunea Sud Muntenia are o poziție geografică strategică, fiind o regiune de graniță, dar și un punct de intersecție a mai multor axe prioritare TEN-T care leagă centrul și nordul Europei de zona mediteraneană și Asia, respectiv:

- Axa prioritară TEN-T VII (Fluviul Dunărea) – coridor fluvial, care leagă Portul Rotterdam de Portul Constanța, fiind cel mai important traseu navigabil din Uniunea Europeană, din perspectivă strategică și a traficului de mărfuri și persoane;
- Axa prioritară TEN-T IV – coridor intermodal (feroviar și rutier), care leagă zona centrală a Europei (orașele Dresden și Nurenberg) de Porturile Constanța, Salonic și Istanbul (prin 3 ramificații), via Praga-Viena-Budapesta-București-Sofia;

- Axa prioritară TEN-T IX – coridor intermodal (feroviar și rutier), care leagă nordul Europei (orașele Helsinki și Kaliningrad) de porturile Odessa și Alexandroupolis, via Sankt-Petersburg-Moscova-Kiev-București.

Plasarea geostrategică a României în cadrul Uniunii Europene și calitatea de stat membru al Uniunii Europene sunt vitale pentru evoluția acesteia, dar implică atât drepturi, cât și obligații, printre care și adaptarea la cerințele politicilor Uniunii Europene.

În perioada de programare 2007-2013, regiunile din Uniunea Europeană au fost împărțite și finanțate de Comisia Europeană, în două categorii, în funcție de venituri, respectiv: regiuni mai puțin dezvoltate și regiuni mai dezvoltate. În schimb, pentru exercițiul financiar 2014-2020, Comisia Europeană a stabilit crearea unei noi categorii de regiuni, așa-numitele „regiuni de tranziție”, al căror PIB pe cap de locuitor a fost cuprins între 75% și 90% din media Uniunii Europene. Exercițiul financiar 2021-2027 păstrează categoriile de regiuni din perioada anterioară, însă aduce schimbări din punctul de vedere al cofinanțării și al încadrării regiunilor în funcție de PIB/locuitor. Astfel, Comisia Europeană stabilește ca cele trei categorii definite vor fi eligibile pentru investiții după cum urmează:

- Regiunile mai puțin dezvoltate, al căror PIB/locuitor este mai mic de 75% din media Uniunii Europene, vor avea în continuare prioritate maximă în cadrul acestei politici.
- Regiunile de tranziție, al căror PIB/ locuitor este cuprins între 75% și 100% din media Uniunii Europene;
- Regiunile mai dezvoltate, cu un PIB/ locuitor mai mare de 100% din media Uniunii Europene.

Regiunea Sud Muntenia se încadrează în categoria regiunilor „mai puțin dezvoltate”, fiind caracterizată de un PIB/ locuitor mai mic de 70% comparativ cu media Uniunii Europene.

2.3.1.2 Relații transfrontaliere și transnaționale în Regiunea Sud Muntenia

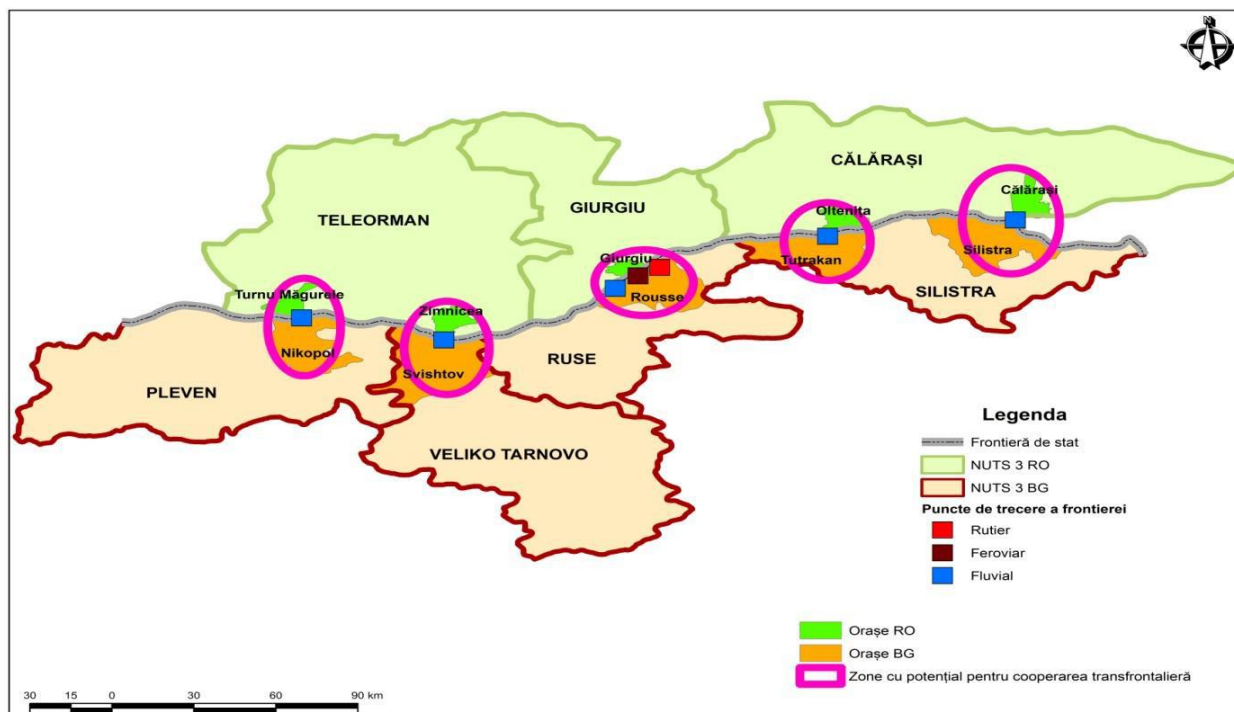
Unul din cele trei obiective principale ale politicii de coeziune a Uniunii Europene îl reprezintă cooperarea teritorială europeană, ce presupune: întărirea cooperării transfrontaliere prin inițiative comune locale și regionale, întărirea cooperării transnaționale prin acțiuni ce

conduc la dezvoltare teritorială integrată, în conformitate cu prioritățile Comunității și întărirea cooperării interregionale și a schimburilor de experiență la nivel teritorial adecvat.

Cooperarea transfrontalieră în Regiunea Sud Muntenia

La nivelul Uniunii Europene, în cadrul politicii de coeziune, s-a constituit **Programul Interreg V-A România – Bulgaria**, scopul acestui program fiind de a întări cooperarea în zona de graniță a celor două țări vecine prin activități comune ce conduc la interconectarea teritoriilor și promovarea unei dezvoltări socio-economice coerente, corelate și durabile a regiunii de graniță.

În cadrul Programului Interreg V-A România – Bulgaria aferent perioadei 2014 - 2020, aria eligibilă specifică regiunii Sud Muntenia a fost constituită din județele: Teleorman, Giurgiu și Călărași. Această zonă este caracterizată prin probleme tipice zonelor de frontieră, iar prezența graniței limitează schimburile economice, sociale, culturale, afectează managementul comun și eficient al teritoriului și duce la creșterea gradului de marginalizare și izolare față de centrele economice, importante.

Harta nr. 2: Județele incluse în Programul Interreg V-A România – Bulgaria

Sursa: Studiul privind dezvoltarea urbană în Regiunea Sud-Muntenia – stadiul actual și scenarii de dezvoltare pentru perioada 2014-2020

Astfel, în cadrul regiunii Sud Muntenia, prin intermediul Programului Interreg V-A România – Bulgaria 2014 – 2020, s-au implementat și sunt în curs de implementare proiecte în valoare de 262.790.913,00 Euro, având parteneri din următoarele districte: Dobrich, Silistra, Ruse, Veliko Târnovo, Plevna, Montana și Sofia.

Cooperarea transnațională în Regiunea Sud Muntenia

Programul Transnațional Dunărea 2014 - 2020 se axează pe următoarele acțiuni: inovare și responsabilitate socială în regiunea Dunării, responsabilitatea față de mediu și cultură în regiunea Dunării, conectivitatea în regiunea Dunării etc. În cadrul acestui program, toate județele din regiunea Sud Muntenia au fost eligibile, relațiile transnaționale fiind dezvoltate cu parteneri din țări precum: Germania, Ungaria, Slovenia, Croația, Slovacia, Bulgaria, Serbia, Bosnia Herzegovina, Moldova și Ucraina.

2.3.1.3 Cooperarea interregională în Regiunea Sud Muntenia

Acest tip de cooperare s-a materializat, în regiunea Sud Muntenia, prin intermediul **Programului de Cooperare Interregională INTERREG EUROPE** și a **Programului de Cooperare Teritorială Europeană URBACT III**, întreaga regiune fiind eligibilă. Programele au vizat acțiuni de sprijinire a procesului de schimb de informații și bune practici cu privire la dezvoltarea urbană, modernizarea serviciilor publice, incluziunea socială și antreprenoriatul, realizarea de studii și corelarea datelor referitoare la domenii de interes comun, precum și cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare, competitivitatea întreprinderilor mici și mijlocii, sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele și mediu și utilizarea eficientă a resurselor.

Implementarea acestor două programe în regiunea Sud Muntenia a condus la dezvoltarea relațiilor de cooperare interregională cu parteneri din țări precum: Olanda, Suedia, Italia, Spania, Franța, Bulgaria, Grecia, Belgia, Polonia, Germania, Portugalia, Estonia, Anglia, Irlanda, Cehia, Ungaria, Slovenia, Norvegia, Lituania și Letonia.

2.3.1.4 Viziunea strategică

POR SM 2021–2027 și-a stabilit drept obiectiv general stimularea creșterii economice inteligente, durabile și echilibrate a regiunii Sud Muntenia, care să conducă la îmbunătățirea calității vieții comunităților locale prin sprijinirea capacității de inovare și digitalizare a administrației publice locale și economiei regionale, dezvoltarea sustenabilă a infrastructurii și a serviciilor și valorificarea potențialului cultural și turistic al regiunii.

Au fost identificate **7 priorități**, ce corespund celor **5 obiective de politică** stabilite de Comisia Europeană pentru perioada 2021–2027.

2.3.1.5 Obiective strategice sectoriale

Pornind de la specificul regional, de la lecțiile învățate în perioada 2014–2020 și documentele programatice regionale (PDR și RIS3), investițiile pentru **dezvoltarea regională sustenabilă** vor fi realizate prin urmărirea unui număr de șapte obiective strategice, fiecare dintre ele răspunzând unei provocări de dezvoltare.

Obiectivul strategic 1 - Stimularea dezvoltării inteligente și durabile a regiunii, bazată pe inovare, digitalizare și dezvoltarea ecosistemului antreprenorial.

Regiunea Sud Muntenia are o capacitate limitată de cercetare și inovare a economiei regionale. Sud Muntenia se încadrează în categoria regiunilor cu **performanțe modeste de inovare**¹². În acest sens, deși este a doua regiune la nivel național (după București Ilfov), care contribuie la nivelul cheltuielilor de cercetare-dezvoltare (CD), **performanțele înregistrate sunt scăzute**, cu un indice regional al inovării la nivel european de 18,4 și ocupând locul 237 în clasamentul regiunilor inovatoare din Europa.

Sprijinul regional pentru CD este sub media națională (0,4% din PIB în 2018, cu o polarizare mare în județul Argeș ce generează 89% din cheltuielile de CD). În ceea ce privește infrastructura de cercetare regională, aceasta este foarte slab dezvoltată, fiind localizată în

¹² Potrivit Tabloului de Bord Regional de Inovare 2019
<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/35937/attachments/1/translations/en/renditions/native>

principal în sectorul public (universități și institute de cercetare) și deținând o pondere de 3% din totalul infrastructurii la nivel național și o pondere de 4% în totalul ponderii de echipamente la nivel național, ceea ce plasează regiunea pe locul 7 la nivel național (SNCISI 2021-2027).

În regiune, numărul entităților de transfer tehnologic acreditate s-a redus în perioada 2014-2018, iar gama de servicii furnizate de acestea este limitată. Cu toate acestea se estimează o creștere a numărului acestora dat fiind că în perioada 2014–2020, POR axa 1 a sprijinit dezvoltarea acestor entități și a serviciilor furnizate de acestea. La nivel de regiune s-a înregistrat în perioada 2012-2016 o scădere cu 75% a firmelor inovatoare.

Analiza economică realizată în cadrul RIS3 a validat **șase sectoare relevante** pentru Sud Muntenia: construcția de mașini, componente și echipamente de producție, agricultura și industria alimentară, bioeconomia (dezvoltarea economiei circulare), turismul și identitatea culturală, localități inteligente și industria și cercetarea de înaltă tehnologie.

Motor de creștere economică, **digitizarea, digitalizarea și transformarea digitală** rămân provocări importante și la nivelul regiunii, ținând cont de faptul că, în ceea ce privește integrarea tehnologiei digitale de către întreprinderi, România se situează pe locul 27 în rândul țărilor UE, cu mult sub media UE¹³. Deși s-a înregistrat o ușoară îmbunătățire a IMM-urilor ce fac vânzări online, de la 8% în 2018 la 11% în 2019, România rămâne cu mult sub media UE de 18%. În plus, nivelul competențelor digitale este scăzut în regiune, doar 49% din populație utilizând internetul zilnic¹⁴.

Competitivitatea regiunii este influențată de puternicele disparități intrajudețene cu privire la concentrarea teritorială a întreprinderilor și gradul diferit de diversificare al activității economice. În 2018, în Sud Muntenia, existau 63.262 de întreprinderi active, poziționând regiunea pe locul 4 la nivel național. Structura economiei regionale este formată în mare măsură (89%) din microîntreprinderi și mai toate tipurile de firme întâmpină probleme legate de supraviețuirea pe piață în primii 5 ani de la înființare. Structurile de sprijinire a antreprenorialului sunt slab dezvoltate, pe teritoriul regiunii existând un singur incubator de afaceri, ce oferă o gamă limitată de servicii. În schimb în regiune există cel mai mare număr de parcuri industriale, un avantaj care trebuie fructificat în acest context. În regiune activează 9 clustere, ce sunt active în industria auto, industria agroalimentară, mobilă, textile, electronică

¹³ Indicele economiei și societății digitale, DESI 2020, România
https://ec.europa.eu/romania/news/20200611_raport_rezilienta_digitala_ro

¹⁴ Eurostat https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Digital_economy_and_society_statistics_-_households_and_individuals#Internet_usage

și IT&C. De-a lungul lanțului valoric, firmele din clustere se concentrează pe veriga de producție și servicii, cu intensități mici pe zona de CD și proiectare.

Pentru soluționarea strategică a acestor provocări, **axa prioritară 1** își va concentra intervențiile în **sprijinirea transferului tehnologic în beneficiul IMM-urilor și dezvoltarea capacității de inovare a economiei regionale** prin proiecte de inovare, investiții în infrastructură, dezvoltarea capacității și competențelor de cercetare și inovare, în domeniile de specializare inteligentă validate la nivel regional, inclusiv participarea în structuri și rețele de inovare.

Acțiunile din cadrul axei 1 se vor îndrepta și către investiții pentru susținerea adoptării tehnologiilor și instrumentelor digitale de către IMM-uri. În plus, prin sprijinul acordat dezvoltării Hub-urilor de Inovare Digitală în regiune, se va putea dezvolta corespunzător și gama de servicii necesare adoptării digitalizării de către firmele din regiune.

Investițiile din cadrul acestei axe vor viza și impulsionează creșterii IMM-urilor; se vor concentra pe investiții în active corporale și necorporale pentru microîntreprinderi și IMM-uri, inclusiv pentru economie circulară și internaționalizare, dat fiind că bioeconomia și tranziția către o economie circulară reprezintă unul din sectoarele de specializare inteligentă a regiunii Sud Muntenia. În plus, vor sprijini dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor și a gamei de servicii furnizate, precum și dezvoltarea clusterelor și a rețelilor de afaceri. Totodată se va acorda atenție și sprijinirii dezvoltării competențelor actorilor implicați în procesul de descoperire antreprenorială.

Se vor finanța cu prioritate proiectele identificate în atelierele de descoperire antreprenorială și avizate de Consorțiul Regional de Inovare, prin apeluri competitive.

Obiectivul strategic 2 - Creșterea eficienței administrației publice ca urmare a digitalizării serviciilor publice

Regiunea Sud Muntenia înregistrează progrese reduse în adoptarea digitalizării de către administrația publică. Raportul de Țară al Comisiei Europene privind Indicele Economiei și Societății Digitale 2019 evidențiază faptul că în ceea ce privește gradul de competitivitate digitală, România se situează pe locul 27 din cele 28 de state membre UE. În ceea ce privește serviciile publice digitale, situația s-a înrăutățit, România ajungând pe ultimul loc în clasamentul UE. Cu toate acestea, în ceea ce privește anumiți indicatori, țara performează satisfăcător. Există un nivel ridicat de interacțiune online între autoritățile publice și cetățeni,

Întrucât România se situează pe locul șapte în ceea ce privește utilizatorii de e-guvernare, care reprezintă 82% dintre utilizatorii de internet, față de media UE de 64 %. Necesitatea implementării unor platforme de interacțiune online între autorități și cetățeni a fost accentuată și de criza COVID 19, iar autoritățile trebuie să construiască pe progresul înregistrat deja în această perioadă.

În Sud Muntenia, **nivelul de dezvoltare al serviciilor publice digitale oferite de orașe este unul încă redus**, deși din cele 48 orașe, 75% sunt înrolate în platforma ghișeul.ro și permit plata anumitor taxe și impozite locale. În afară de acest serviciu, doar reședințele de județ și câteva orașe precum Sinaia și Mioveni oferă o varietate mai mare de servicii publice digitale. Interacțiunea online cu cetățenii este posibilă atât pe site-urile primăriilor de orașe, dar și a unui număr de 44 de comune prin intermediul aplicației Regista.ro, însă trebuie menționat că **procesele de lucru din cadrul administrației publice locale sunt parțial sau deloc digitalizate**.

Prin intermediul **axei prioritare 2**, operațiunile se vor concentra pe intervenții de tip **smart-city** (siguranță publică, servicii și utilități publice, monitorizare energie, mediu, rețele de trafic și transport public, îmbunătățirea siguranței și securității pentru transportul public, iluminat public, sisteme GIS, etc.) aplicabile în zone funcționale urbane. În acest fel, se răspunde și recomandării de țară formulate în documentul Recomandarea Consiliului privind Programul Național de Reformă al României pentru 2020, anume direcționarea investițiilor către infrastructura de servicii digitale.

Obiectivul strategic 3 – Stimularea tranziției regiunii către o economie cu emisii zero prin creșterea eficienței energetice, îmbunătățirea protecției mediului și creșterea mobilității urbane

Regiunea Sud Muntenia se confruntă cu **creșterea poluării** zonelor urbane din cauza consumurilor de energie mari în clădiri, a sistemelor de transport poluante ce determină o mobilitate limitată, precum și numărul mare de areale urbane degradate.

În contextul expansiunii urbane, fondul locativ la nivel regional era la sfârșitul anului 2018 în creștere cu 1,78%, față de sfârșitul anului 2011. Peste 95% dintre locuințele din mediul urban sunt amplasate în condominii construite în perioada 1960-1990. Multe dintre aceste clădiri au fațadele nereabilitate și sunt construite din materiale ineficiente energetic. Este necesară deci realizarea de investiții în aceste clădiri, în vederea îmbunătățirii eficienței

energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea unor surse alternative de energie.

Totodată, consumul de energie pentru spațiile ocupate de administrația publică, clădirile educaționale și cele comerciale reprezintă aproximativ 75% din consumul nerezidențial de energie. Pentru 2021 – 2027 sunt vizate măsuri de **creștere a eficienței energetice** în clădirile rezidențiale și clădirile publice, de consolidare în funcție de riscurile identificate și utilizarea surselor alternative de energie.

Foarte multe orașe din regiune se confruntă cu o serie de probleme, cu privire la existența unor spații urbane degradate, terenuri/suprafețe degradate, vacante sau neutilizate, care afectează mediul urban și implicit, calitatea vieții populației. O problema importantă la nivelul regiunii o reprezintă și suprafața redusă a spațiilor verzi amenajate pe cap de locuitor în mediul urban (19,61mp/loc), suprafață ce este mult sub nivelul standardelor impuse de UE (26mp/loc) și a normei Organizației Mondiale a Sănătății (50mp/loc).

Spațiile urbane degradate din orașe ocupă o suprafață de 616.007 mp, municipiul Moreni fiind cel mai afectat (302.477 mp/loc). Totodată, în cadrul orașelor există și o suprafață de 375.467 mp terenuri virane/neutilizate/abandonate. Fenomenul afectează în special orașele Topoloveni (160.000 mp) și Fieni (99.008 mp).

În ceea ce privește întinderea spațiilor verzi, în 7 din cele 48 de orașe ale regiunii (orașele Ștefănești, Costești, Fierbinți-Târg, Țândărei, Comarnic, Budești și Bolintin Vale) suprafața spațiilor verzi înregistrează valori foarte scăzute, sub 5 mp/loc. Valoarea cea mai critică se înregistrează în orașul Bolintin Vale din județul Giurgiu cu numai 0,72 mp/loc.

În acest sens, măsurile de **regenerare urbană** din cadrul acestei axe se referă la promovarea investițiilor în infrastructura verde în zonele urbane, reabilitarea spațiilor urbane degradate, reconversia funcțională a terenurilor virane/neutilizate/degradate și extinderea și modernizarea spațiilor verzi.

Analiza Planurilor de Mobilitate Urbană Durabilă și a PDR ilustrează faptul că mobilitatea și conectivitatea urbană este limitată, iar sistemele de transport public sunt încă generatoare de emisii de gaze cu efect de seră. Astfel, problemele comune evidențiate de majoritatea orașelor din regiune sunt lipsa benzilor dedicate, a semaforizării cu prioritate și amenajarea deficitară a stațiilor de autobuz, o infrastructură foarte slab dezvoltată pentru mijloacele de transport ecologic, o conectivitate scăzută sau chiar inexistentă. Transportul public din regiune se confruntă cu scăderea flotei destinate transportului de persoane și cu un

număr mic de mijloace de transport public ecologic (rețele de tramvaie și troleibuze funcționează doar în orașul Ploiești).

În acest context, este nevoie de investiții pentru **promovarea mobilității**, dotarea cu mijloace de transport ecologice și stimularea intermodalității diverselor sisteme de transport public, transportul durabil fiind unul dintre domeniile către care României îi este sugerat să direcționeze investițiile, conform recomandărilor din documentul Recomandarea Consiliului privind Programul Național de Reformă al României pentru 2020.

Obiectiv strategic 4 – Creșterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale și urbane la rețeaua TEN-T prin investiții în infrastructura rutieră de drumuri județene.

Regiunea are o **conectivitate rutieră scăzută** la rețeaua TEN-T. Raportul de Țară 2020 evidențiază faptul că infrastructura de transport rutier a României este slab dezvoltată și subdimensionată, rețeaua TEN-T nefiind finalizată și lipsind conexiunea transcarpatică și nereușind să facă față cerințelor unei economii în plină dezvoltare.

La nivel regional, analiza socio-economică a PDR 2021–2027 arată faptul că starea tehnică a rețelei de drumuri publice este în general nesatisfăcătoare, doar 41% de km din totalul rețelei de drumuri fiind modernizați. De asemenea, din totalul lungimii de drumuri județene și comunale, 25% sunt modernizate și 40% sunt acoperite cu îmbrăcăminte ușoară. În ceea ce privește densitatea drumurilor ca indicator de măsurare a accesibilității zonelor, județele din sudul regiunii au o accesibilitate mai redusă, acest fapt contribuind la disparitățile de dezvoltare interregionale.

În ceea ce privește **siguranța rutieră**, în 2017 pe drumurile regiunii s-a înregistrat un număr mare de decese din cauza accidentelor rutiere care clasează regiunea pe locul 2 la nivel național, lipsa infrastructurii adecvate fiind una dintre cauzele principale ale acestui fenomen îngrijorător. Analiza socio-economică a PDR 2021–2027 a identificat existența unor zone compacte din interiorul regiunii care nu au conectivitate directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T.

În perioadele anterioare de programare autoritățile județene au făcut investiții pentru reabilitarea sau modernizarea drumurilor județene din fonduri proprii, fonduri naționale prin programe guvernamentale (PNDL 1 și PNDL 2), respectiv fonduri europene (POR 2007–2013, prin care s-au reabilitat 327 km respectiv prin POR 2014-2020, prin care au fost programate pentru modernizare peste 462 km).

Investițiile propuse vor viza **dezvoltarea conectivității la rețeaua de bază CORE TEN-T** prin investiții în infrastructura rutieră de transport județean și soluții pentru creșterea siguranței, decongestionarea și fluidizarea traficului, care vor crea avantaje pentru creșterea economică, a gradului de mobilitate a mărfurilor și persoanelor și vor ajuta la reducerea disparităților intra-regionale.

Obiectiv strategic 5 – Creșterea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii educaționale.

Chiar și pe fondul unei scăderi demografice, **infrastructura educațională din regiune este subdimensionată și degradată**, afectând accesul la educație și incluziune socială.

În România, accesul la educație se menține inegal, Rapoartele CE relevând faptul că investițiile în educație sunt de 2,8 % din PIB, față de media UE de 4,6%, situând țara pe ultimul loc la acest capitol.

În Sud Muntenia, în perioada 2011–2018, numărul unităților școlare a scăzut cu 40, ceea ce a impus relocarea elevilor. Un număr mare de școli din mediul rural al județelor mai puțin dezvoltate ale regiunii (sudul regiunii) necesită lucrări de reabilitare și dotare cu echipamente didactice, IT și materiale specifice pentru documentare, mai ales în contextul închiderii școlilor din cauza crizei provocate de COVID 19. Sistemul educațional regional se confruntă cu fenomenul de supraaglomerare (în proporție de peste 60% în județele Călărași și Giurgiu) și între 20-40% în Prahova și Teleorman¹⁵.

În 2018, rata abandonului școlar în regiune, pe forme de învățământ, a fost: 1,6% - învăț. primar, 1,7% - învăț. gimnazial, 2,3% - liceal, profesional și de ucenici și 5,8% postliceal și de maiștri. Cele mai afectate de acest fenomen sunt localitățile din mediul rural din județele Argeș, (19), Giurgiu (14) și Dâmbovița (11).

În ceea ce privește educația timpurie, în 2018, doar 16% din copii cu vârsta sub 3 ani, erau înscriși la creșă, aproximativ jumătate din media UE. Rata de participare în rândul copiilor cu vârste cuprinse între 4 ani și vârsta de școlarizare obligatorie a fost de 89,2 % în 2018, sub media UE (95,4 %).

¹⁵ Strategia Națională pentru Îmbunătățirea Infrastructurii Educaționale 2018 – 2023
<https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategie%20SMIE%2023.04.2018.pdf>

Învățământul profesional și tehnic (IPT) se confruntă cu provocări diverse. Numărul elevilor înscriși în IPT a crescut constant din 2012, însă ratele de abandon sunt în continuare ridicate. În 2018, în județul Ialomița s-a înregistrat cea mai ridicată rată de abandon din țară - 18,3%, alături de Prahova (12,6%) și Dâmbovița (12%)¹⁶.

Cu privire la accesibilizarea clădirilor pentru elevii cu dizabilități, la nivel național, aproximativ 30% dintre clădirile școlare sunt prevăzute cu rampă de acces și doar 15% au grupuri sanitare pentru persoane cu dizabilități. În regiune, cea mai gravă situație se regăsește în județul Călărași unde aproape 60% din unitățile de învățământ nu au rampă de acces.

Ponderea absolvenților de studii superioare este de 9,9%, situând regiunea în 2017 pe **ultimul loc la nivel național**, cu mult sub media națională (26,3%) și media UE (40,7%). Populația cu educație superioară este concentrată în județele din nordul regiunii – Argeș și Prahova unde activează majoritatea universităților din regiunea Sud Muntenia.

În perioadele anterioare, prin POR au fost reabilitate 185 unități școlare, din care 20 de creșe și grădinițe, 124 de școli primare și gimnaziale, 34 de licee și 2 universități, de care beneficiază un număr de peste 75.000 de elevi și studenți.

Obiectiv strategic 6 – Creșterea atractivității regiunii prin investiții în infrastructura de turism și patrimoniu cultural

Potențialul turistic diversificat și patrimoniul cultural valoros al regiunii este **insuficient valorificat**.

Conform **Strategiei Naționale a României pentru Dezvoltarea Turismului 2019-2030**¹⁷, regiunea deține avantaje competitive pe următoarele tipuri de turism și destinații: sporturi de iarnă și schi, sănătate și wellness (balnear), cultură și istorie.

Turismul de sporturi de iarnă și schi se practică în zona montană a regiunii (Valea Prahovei, al doilea mare centru turistic de interes al României, după capitala țării), cea mai cunoscută și vizitată destinație de turism montan și de weekend din România datorită apropierii de București și drept urmare a domeniilor schiabile de la Sinaia, Bușteni și Azuga.

¹⁶ Institutul Național de Statistică <http://statistici.INSSE.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

¹⁷ Strategia Națională a României pentru Dezvoltarea Turismului 2019-2030 <http://b2b-strategy.ro/b2b/wp-content/uploads/Strategia-na%C8%99ional%C4%83-a-Rom%C3%A2niei-pentru-dezvoltarea-turismului-Volumul-1.pdf>

Turismul balnear se practică în județele Dâmbovița (stațiunea Pucioasa), Ialomița (stațiunea Amara) și Prahova (stațiunea și salina Slănic Prahova). Acest tip de turism nu beneficiază de mari investiții în infrastructură și de o cerere foarte mare pe piața turistică. Master Planul Național de Turism Balnear evidențiază faptul ca infrastructura urbană din numeroase stațiuni balneare este într-o stare de degradare avansată. Există încă anumite zone ce dețin izvoare termale și minerale din regiune ce rămân neexploatare și insuficient valorificate. Este evidentă deci necesitatea realizării de investiții semnificative pentru a se face tranziția acestui tip de turism la turismul de tip wellness și spa, generator de venituri importante la nivel internațional.

În ceea ce privește **patrimoniul cultural**, conform **Strategiei Naționale pentru Cultură și Patrimoniu 2016-2022**¹⁸, acesta este amenințat de efectele combinate ale schimbărilor climatice, ale altor schimbări de mediu, ale intervenției umane, precum și de riscuri legate de securitate. Pe teritoriul regiunii există numeroase obiective construite, parte a patrimoniului național, lăcașuri de cult și muzee și colecții publice. Potrivit Studiului de Impact asupra Situației Monumentelor Istorice, în regiune există un număr de 80714 monumente istorice de tip A, din care 311 monumente istorice sunt situate în mediul urban și 496 în rural. Cu toate acestea, în ultimii ani, un număr mic de obiective de patrimoniu din regiune au beneficiat de investiții semnificative pentru restaurarea și valorificarea în scop turistic.

În ceea ce privește **patrimoniul natural**, în regiunea Sud Muntenia există un număr de 72 arii protejate de interes național (Parcul Național Piatra Craiului, Parcul Natural Bucegi, Parcul Natural Comana, Rezervația Manafu, Rezervația Teșila, Pădurea Troianu, Rezervația Naturală Cama Dinu Păsărica, lacul Suhaia, APSA Iezer Călărași etc.), ceea ce reprezintă un important potențial de valorificare a acestor zone.

Regiunea mai dispune și de un patrimoniu semnificativ de centre de agrement și baze turistice (tabere școlare) a căror capacitate a scăzut mult în ultimii ani, în principal din cauza investițiilor scăzute în infrastructură și a degradării. Astfel, în regiune există un număr de 14 tabere pentru elevi și preșcolari, care sunt localizate atât în mediul urban, cât și în mediul rural al regiunii.

În contextul actual, chiar dacă la nivel județean nu există strategii dedicate dezvoltării turismului (cu excepția județului Dâmbovița), se intenționează finanțarea proiectelor care

¹⁸ Strategia Națională pentru Cultură și Patrimoniu 2016-2022 <http://www.cultura.ro/sites/default/files/inline-files/SCPN%202016-2022inavizare.pdf>

implică punerea în valoare a patrimoniului cultural valoros și a potențialului turistic. Un exemplu de proiect cu impact mare este dezvoltarea infrastructurii de turism în zona Padina-Peștera, inițiativă complementară dezvoltării turistice de pe Valea Prahovei.

În perioada 2007–2013 au fost reabilite 9 infrastructuri turistice, ce au fost vizitate de peste 120 000 de turiști, iar în 2014–2020 au fost depuse 12 proiecte. În perioada 2007–2013 au fost reabilite 13 obiective de patrimoniu, iar în perioada 2014–2020 au fost depuse 50 de proiecte.

Obiectiv strategic 7 – Dezvoltarea capacității administrative a AMPOR

Personalul ADR/ AM POR SM are o experiență bogată, mulți dintre angajați lucrând în domeniul fondurilor europene din perioada de dinaintea aderării României la UE. Mediul privat poate deveni mai atractiv pentru aceste persoane, dacă se oferă o salarizare mai competitivă și condiții de lucru mai bune și sectorul public poate atrage resursa umană a ADR, urmare a modificărilor apărute în domeniul salarizării funcționarilor publici. Astfel, dacă nu sunt alocate suficiente fonduri pentru buna desfășurare și gestionarea programului, există riscul pierderii personalului cu experiență și al imposibilității de atragere de personal suplimentar înalt calificat.

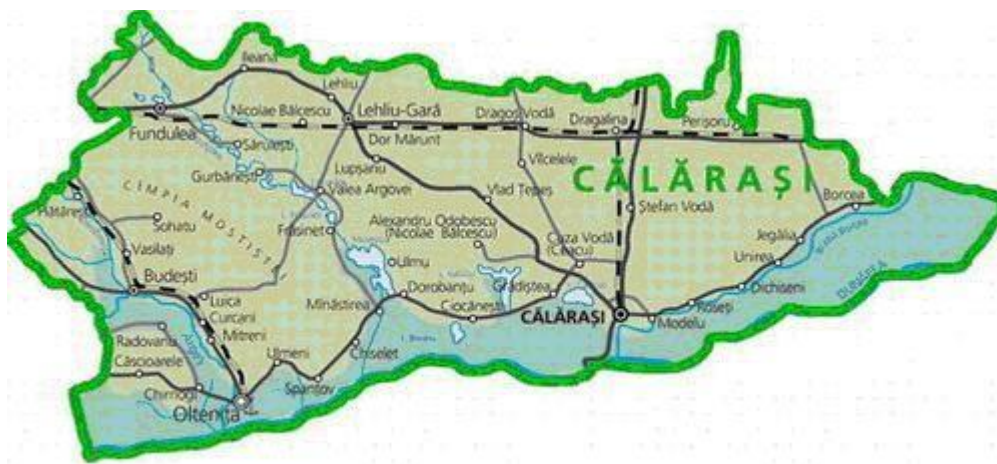
Asistența tehnică va finanța cheltuielile de funcționare ale ADR, dar și cheltuieli legate de profesionalizarea personalului, procedurizarea activității, îmbunătățirea relației cu beneficiarii etc.

III. JUDEȚUL CĂLĂRAȘI

3.1 Poziție geografică

Județul Călărași, declarat ca unitate teritorial-administrativă în ianuarie 1981, este situat în partea de Sud-Est a României, pe malul stâng al fluviului Dunărea și al brațului Borcea și se învecinează:

- * la est: județul Constanța
- * la vest: județul Ilfov (nord-vest) și județul Giurgiu (sud-vest)
- * la nord: județul Ialomița
- * la sud: Bulgaria — regiunea Silistra și regiunea Ruse

Harta nr. 3: Harta județului Călărași

Sursa: <https://www.adrmuntenia.ro/harta-judetului-calarasi/static/28>

Suprafața județului este de 5.088 km², reprezentând 2,1% din teritoriul României și ocupând locul 28 ca mărime în rândul județelor țării.

3.2 Structură administrativă

Județul Călărași este format din 2 municipii (Călărași și Oltenița), 3 orașe (Budești, Fundulea și Lehliu-Gară), 50 comune și 160 sate.

Cele 50 de comune aparținătoare județului sunt următoarele:

1. Alexandru Odobescu
2. Belciugatele
3. Borcea
4. Căscioarele (dinainte de 1993)
5. Chirnogi
6. Chiselet
7. Ciocănești
8. Crivăț (2006)
9. Curcani
10. Cuza Vodă
11. Dichiseni
12. Dor Mărunt
13. Dorobanțu
14. Dragalina
15. Dragoș Vodă
16. Frăsinet
17. Frumușani
18. Fundeni
19. Gălbinași (2005)
20. Grădiștea
21. Gurbănești
22. Ileana (dinainte de 1993)
23. Independența
24. Jegălia
25. Lehliu
26. Luica
27. Lupșanu
28. Mânăstirea
29. Mitreni

30. Modelu
31. Nana
32. Nicolae Bălcescu
33. Perișoru
34. Plătărești
35. Radovanu
36. Roseți
37. Sărulești
38. Sohatu
39. Spanțov
40. Șoldanu
41. Ștefan cel Mare
42. Ștefan Vodă
43. Tămădău Mare
44. Ulmeni
45. Ulmu
46. Unirea
47. Valea Argovei
48. Vasilați
49. Vâlcelele
50. Vlad Țepeș

3.3 Cadrul natural

3.3.1 Relief

Relieful județului Călărași este reprezentat de câmpie, lunci și bălți. De altminteri, fiind predominantă câmpia, aceasta se grupează în patru mari unități:

- * Câmpia Bărăganului Mostiștei (Bărăganul Sudic)
- * Câmpia Vlăsiei
- * Câmpia Burnazului

* Lunca Dunării

3.3.2 Rețeaua hidrografică

Rețeaua hidrografică a județului Călărași se compune din două bazine hidrografice, bazinul Dunării și al Argeșului și dintr-un subbazin, cel al Mostiștei.

Fluviul Dunărea, care delimitează teritoriul județului în sud și sud - est de la km 300 (Cernavodă) la km 450 (Gostinu), se desparte în două brațe - Borcea pe stânga și Dunărea Veche pe dreapta - care închid între ele: Balta Ialomiței sau Insula Mare a Ialomiței.

Cele mai importante lacuri ale județului sunt reprezentate de: lacul Mostiștea (parte a salbei de lacuri Mostiștea), lacul Gălățui și lacul Călărași (în prezent, rămânând doar o mică parte din vechea suprafață a lacului în urma desecărilor și îndiguirilor).

3.3.3 Climă

Arealul pe care se află situat județul Călărași aparține zonei de climă continentală, mai puțin moderată decât a altor regiuni din România, cu ierni reci și veri călduroase. Temperatura medie anuală este de +11,2°C (în luna iulie media termică oscilează în jurul valorii de 23°C, iar în ianuarie se înregistrează o medie de -3°C). Cea mai scăzută temperatură înregistrată la Călărași datează din 8 ianuarie 1938, atunci când s-au înregistrat -30°C, iar cea mai ridicată, de +41,4°C, pe 10 august 1951. Calculele de specialitate arată că județul Călărași beneficiază de un potențial caloric ridicat, a cărui valoare ajunge la 125 kcal/cm².

3.3.4 Resurse naturale

Principala bogăție naturală a județului o constituie terenurile agricole, 425.798 ha, reprezentând 83,68% din fondul funciar, la sfârșitul anului 2014; în timp ce, terenurile neagricole însumează un total de 82.987 ha, reprezentând 16,32% din fondul funciar.

Solurile, constituite în cea mai mare parte din diferite tipuri de cernoziomuri și din soluri aluvionale, au o fertilitate ridicată, ceea ce permite practicarea pe scară largă a agriculturii, predominant fiind caracterul cerealier al producției vegetale. Suprafața cultivată

cu cereale pentru boabe reprezintă 72,35% din totalul suprafeței cultivate cu principalele culturi, la nivelul județului.

3.4 Populație

Conform ultimului recensământ efectuat în 2002, populația județului Călărași a fost de 324.617 locuitori, iar densitatea de 64/km².

Sub aspect etnic, conform datelor recensământului, populația județului se împărțea astfel: 305.536 români; 18.343 rromi; 469 turci; 97 maghiari; 34 ruși/lipoveni; 26 germani; 18 bulgari; 17 ucrainieni; 9 italieni; 8 greci; 7 chinezi; 4 polonezi; 4 evrei; 3 sârbi; 3 ceangăi; 1 tătar; 1 ceh; 1 slovac; 1 croat și 1 armean. De altfel, 27 au alte etnii, iar 7 nu și-au declarat etnia

În perioada 2017 – 2021, din analiza datelor statistice, populația după domiciliu a județului Călărași a înregistrat un trend descendent. În anul 2021, populația județului îngloba un număr de 196.081 persoane, în scădere cu 4% față de anul 2017.

Din totalul populației, 41% persoane provin din mediul urban și 59% din cel rural.

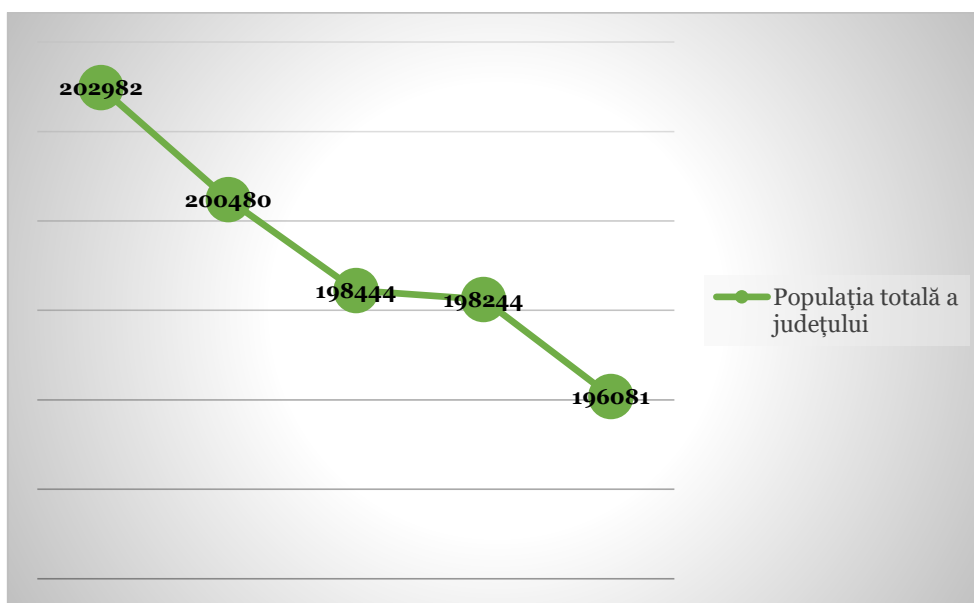

Figura nr. 3: Evoluția populației totale a județului Călărași

Sursa: Reprezentare proprie

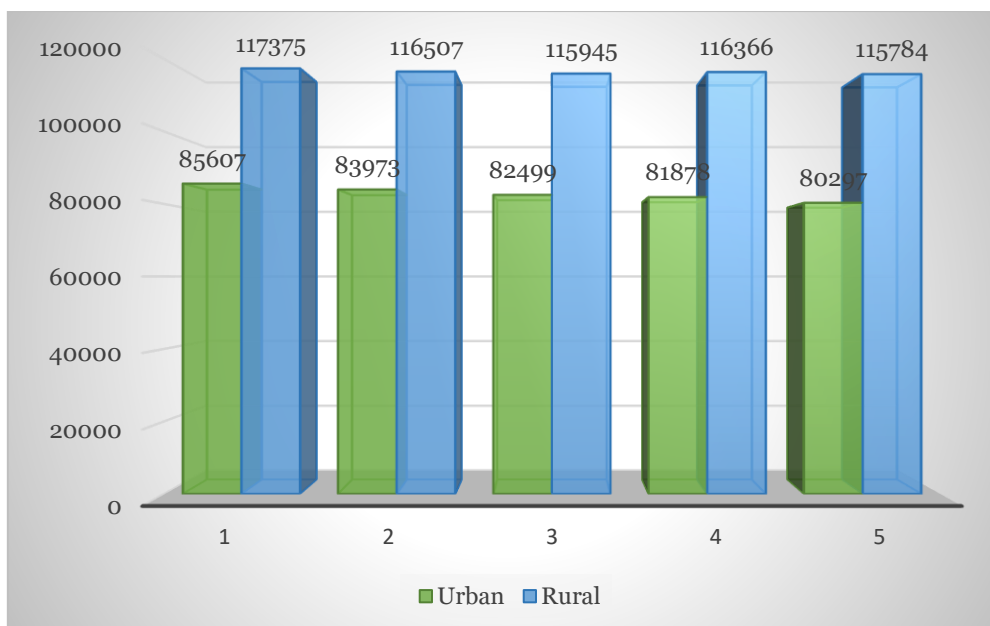

Figura nr. 4: Distribuția populației pe medii de rezidență

Sursa: Reprezentare proprie

3.5 Economie

Produsul Intern Brut

Economia județului, analizată pe baza principalului indicator de evaluare a creșterii economice – PIB-ul județului Călărași, în perioada 2013 – 2018, a înregistrat următoarea distribuție:

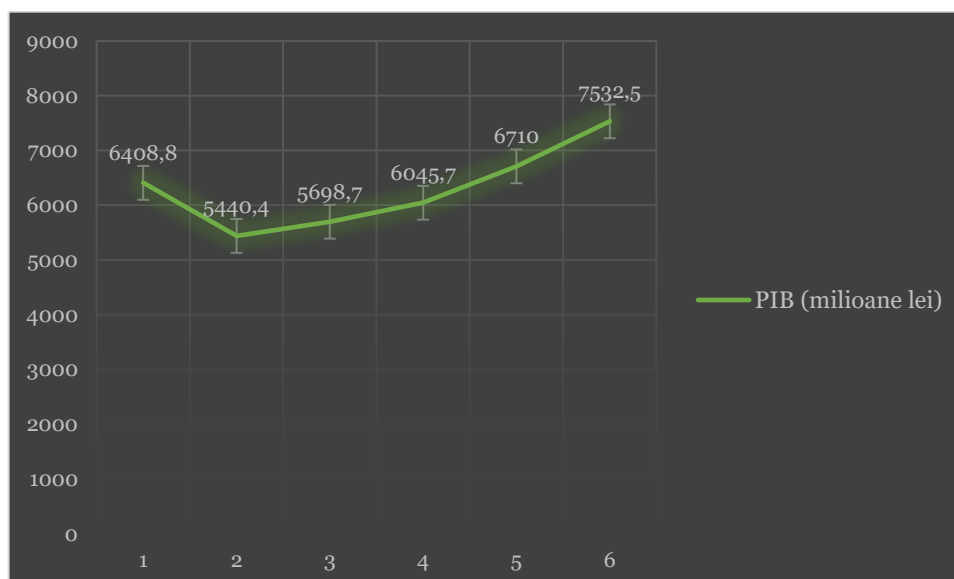

Figura nr. 5: Distribuția PIB-ului la nivelul județului Călărași

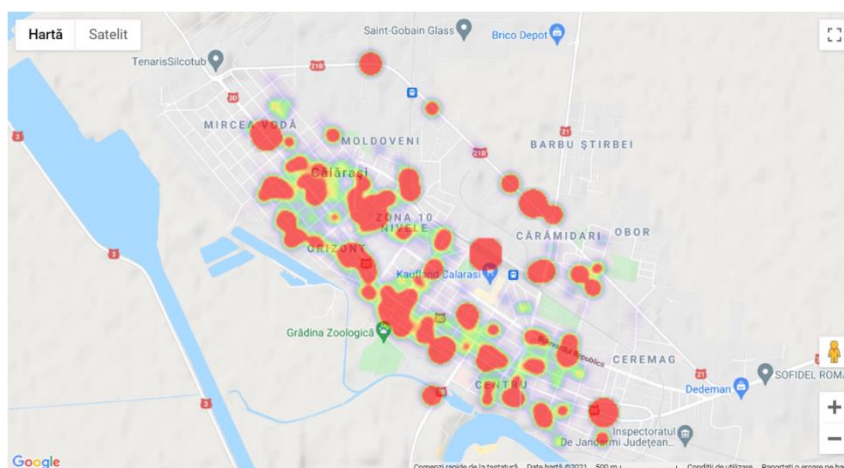
Sursa: <https://calarasi.insse.ro/produse-si-servicii/statistici-judetene/conturi-nationale/>

Astfel, conform reprezentării anterioare, se poate observa faptul că în intervalul analizat, PIB-ul județului a înregistrat o creștere cu 17,53%, atingând în 2018 valoarea de 7532.5 milioane lei.

3.5.1 Mediul de afaceri

Începând din 1990, în județul Călărași au fost înregistrate la Registrul Comerțului un număr de 8607 firme. Până la data actualizării, au rămas în funcțiune 3220 firme dintre care 3072 sunt încă active conform ANAF.

Un număr de 1698 firme înregistrate în Călărași, figurează ca fiind inactive fiscal. Pentru anul 2020 au depus datele de bilanț un număr de 2457 firme.

Harta nr. 4: Harta economică a firmelor din județul Călărași

Sursa: <https://www.listafirme.ro/harta/calarasi-calarasi.htm>

Indicator bilanț 2020 (RON)	Total	Medie
Angajați	12682	5.16
Cifra	4 299 637 245	1 749 954
Profit net	275 082 880	111 959

Pierdere netă	-166 920 103	-67 937
Active	4 084 097 561	1 662 229
Datorii	2 541 337 872	1 034 326
Creanțe	1 008 760 064	410 566

Tabel nr. 1: Statistici economice ale județului Călărași

Sursa: <https://www.listafirme.ro/harta/calarasi-calarasi.htm>

Nr.	Nume Firmă
1	SAINT GOBAIN GLASS ROMANIA SRL
2	DONALAM SRL
3	ALDIS SRL
4	SOFIDEL ROMANIA SA
5	REMAT SA
6	ANDBER DISTRIBUTION SRL
7	FERTIAGRO SRL
8	ECOQUA SA
9	PRIME HEALTHCARE SRL
10	NUTRIVET SERV SRL

Tabel nr. 2: Principalele firme ale județului Călărași

Sursa: <https://www.listafirme.ro/harta/calarasi-calarasi.htm>

3.5.1 Industrie

Principalele ramuri industriale din județul Călărași sunt:

- * producția de gaze rare și bio-combustibili (Călărași și Lehliu-Gară)
- * prefabricate (Călărași)
- * industria alimentară (Călărași)

- * industria confecțiilor lohn (Călărași, Budești și Oltenița)

De altfel, în industria călărășeană domină:

- * industria metalurgică (26,9%)
- * industria alimentară și a băuturilor (26,5%)
- * industria prelucrării produselor din minerale nemetalice (14,1%)
- * fabricarea substanțelor și produselor chimice (12,7%)
- * fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (9,2%)

În 2018, cifra de afaceri a unităților locale active din industrie a înregistrat următoarele valori:

Industrie

- Extractivă – 13 milioane lei prețuri curente
- Prelucrătoare – 3859 milioane lei prețuri curente
- Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat – 146 milioane lei prețuri curente
- Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare – 300 milioane lei prețuri curente

Dezvoltarea culturii industriale și competitivitatea crescândă a întreprinderilor au determinat ca sectoarele industriei orientate spre fabricarea de: produse alimentare, confecționarea articolelor de îmbrăcăminte, celulozei și hârtiei, materialelor de construcții, construcțiilor metalice și produselor metalurgice, să cunoască un care prin rezultatele obținute (mărirea productivității, noi locuri de muncă) să contribuie la îmbunătățirea climatului economic și social al zonelor în care s-au dezvoltat.

3.5.2 Agricultură

Fiind un județ de câmpie, agricultura este activitatea economică principală a județului Călărași. Circa două treimi din producția agricolă a județului o reprezintă aportul sectorului vegetal. Producția vegetală este reprezentată, cu precădere, de culturile de cereale boabe, plantele uleioase și plante de nutreț.

În anul 2002, județul Călărași a dat 6,1% din producția de grâu și secară a României (locul 3 în rândul județelor țării), 8,9% din producția de orz și orzoaică (locul 2), 8,5% din producția de floarea-soarelui (locul 3).

În zootehnie, la sfârșitul anului 2020, efectivele de animale înregistrau următoarele valori: 23.416 capete bovine, 108.174 capete porcine, 145.321 capete ovine și 31.577 capete caprine. Din acestea, peste 97% aparțin sectorului majoritar privat.

În județul Călărași există un adevărat „pilon” al cercetării agricole românești – Institutul de Cercetări pentru Cereale și Plante Tehnice Fundulea – care a realizat de-a lungul anilor sute de soiuri de hibrizi de cereale, plante tehnice furajere cu calități productive superioare. Pe lângă acesta își îndeplinesc activitatea de cercetare încă două unități de profil: Stațiunea de Cercetări pentru Plante Medicinale și Aromatice Fundulea și Stațiunea de Cercetări pentru Culturi Irigate Mărculești.

Potențialul natural, economic și uman de care dispune județul Călărași face ca agricultura să constituie un sector de bază în economia județului.

Fondul funciar al județului, însuma la finele anului 2014, 508.785 ha, dintre care 425.798 ha cu destinație agricolă și 82.987 ha cu destinație neagricolă.

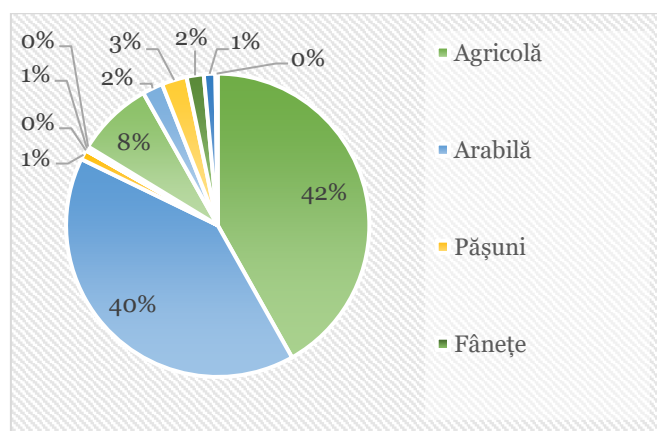

Figura nr. 6: Fondul funciar al județului Călărași

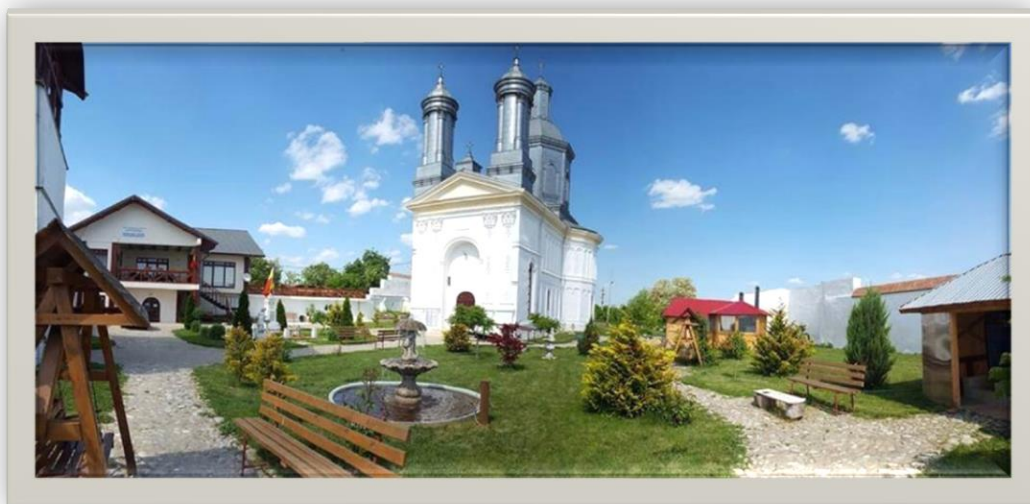
Sursa: Reprezentare proprie

3.5.3 Turism

Județul Călărași beneficiază de un potențial turistic bogat, ce permite dezvoltarea unor forme diverse de turism: **cultural, monahal, turism verde** și **agroturism**.

O atracție deosebită o reprezintă obiectivele cultural-istorice și arhitectonice printre care amintim:

- Biserica fostei Mănăstiri Negoiești – este monument istoric și de arhitectură religioasă. Biserica este ctitorie din anii 1648-1649 a domnitorului Matei Basarab și a soției sale Elina. A fost refăcută în anul 1777 (s-au refăcut ferestrele, zidul împrejmuitoare și s-au reparat chiliile). Restaurată în anul 1850.

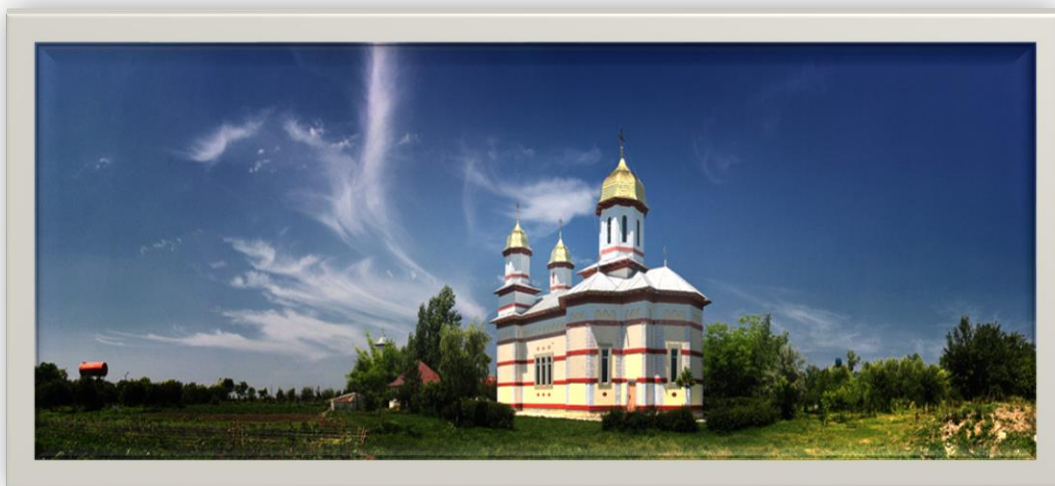
Sursa: <https://planiada.ro/destinatii/calarasi/biserica-fostei-manastiri-de-la-negoiesti-418>

- Biserica fostei Mănăstiri Plătărești – este monument istoric și de arhitectură religioasă. Mănăstirea a fost înființată în 1642 de Matei Basarab, soția sa Elina și alții. Cuprinde Biserica Sf. Mercurie, construită între 1642-1646. Este un monument remarcabil prin clară compoziție a formelor arhitecturale și picturi murale interioare.

Sursa: <https://www.crestinortodox.ro/biserici-manastiri/manastirea-plataresti-88231.html>

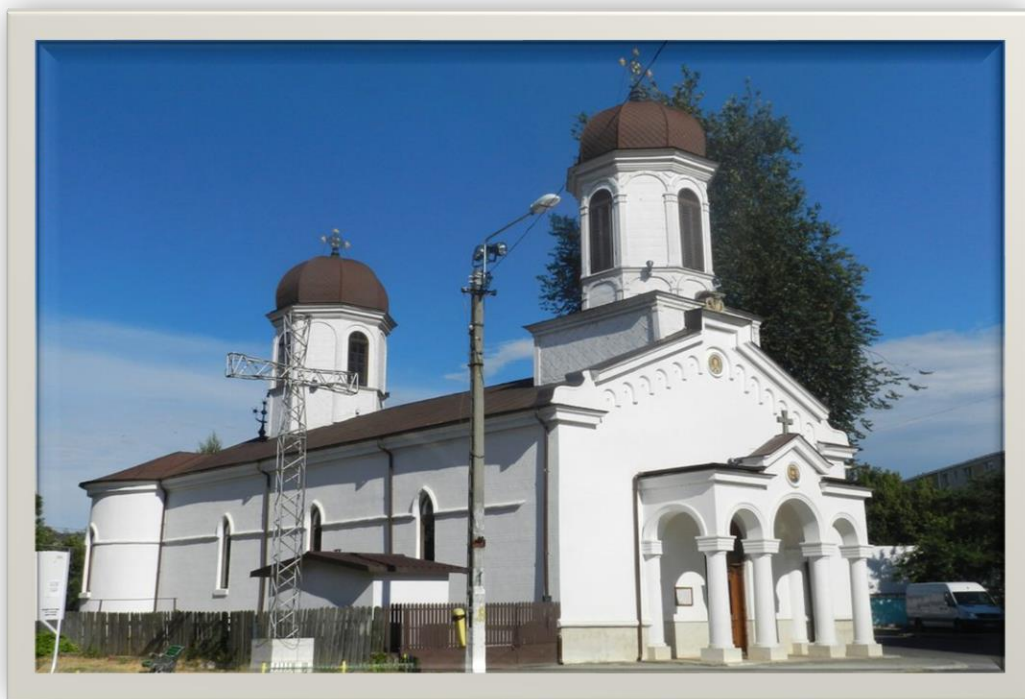
- Mănăstirea Sf. Gheorghe din Radu Negru – este situată la 10 km est de Călărași, la 123 km S-E de București. A fost înființată în 1991 cu hramul “Sf. Mucenic Gheorghe”, fiind ctitorită de localnici din cărămidă pe temelie de piatră. Arhitectura este în stil bizantin, exteriorul fiind marcat de un brâu din cărămidă roșie presată.

Sursa: <http://manastirearadunegru.weebly.com/galerie-foto.html>

Monumentele de arhitectură:

- ❖ Catedrala Ortodoxă Sf. Nicolae este monument de arhitectură religioasă. Edificiul a fost construit în anul 1838

Sursa: <https://audiotravelguide.ro/catedrala-ortodoxa-sf-nicolae-calarasi/>

- ❖ Palatul Prefecturii este monument de arhitectură laică. Clădirea a fost construită în anul 1897 în stil neoclasic.

Sursa: <https://audiotravelguide.ro/palatul-prefecturii-calarasi-calarasi/>

Principalele obiective turistice din județul Călărași sunt reprezentate de:

Brațul Borcea din Călărași

Brațul Borcea din județul Călărași este un braț important al fluviului Dunărea și constituie o atracție turistică desăvârșită pentru iubitorii de peisaje naturale sălbatice. Are circa 70 km și impresionează, mai ales, datorită capacității extinse de revărsare.

Brațul Borcea este navigabil, astfel că, în prezent, multe vase comerciale circulă pe el. Peisajele devin deosebit de frumoase în zona Cernavodă. Aici turiștii pot urca pe un pod aflat la o înălțime considerabilă pentru a admira natura sălbatică în toată splendoarea sa. De-a lungul brațului există numeroase zone împădurite care accentuează caracterul natural al regiunii.

La punctul Călărași- Ostrov, Brațul Borcea părăsește Dunărea pentru a se reuni cu ea în localitatea Giurgeni.

Sursa: <http://destinatie-romania.ro/obiective-turistice-din-judetul-calarasi/>

Grădina Zoologică din Călărași

În multe orașe din țară există grădini zoologice și iată că nici Călărașiul nu se lasă mai prejos. Și nu doar atât, pentru că, Grădina de la Călărași este a treia ca și dimensiune din România. Este renumită și pentru că aici s-au născut pui de Tigru Siberian și pentru că are în proprietate specii mai în întâlnite la noi în țară (cum ar fi ursul Grizzly originar din Alaska și Struțul Emu originar din Australia).

Tot aici, copiii și turiștii pot admira leii, hipopotamii, tigrii, urșii, maimuțele, reptilele și numeroasele specii de pești.

Sursa: <http://destinatie-romania.ro/obiective-turistice-din-judetul-calarasi/>

Muzeul Dunării de Jos

Muzeul Dunării de Jos este specializat pe domeniul arheologiei și a fost dat în funcțiune turistică în anul 1950. Exponatele de aici însumează nu mai puțin de 500 de artefacte specifice zonei – cele mai interesante fiind lucrări pictate sau sculpturi, lucrări de grafică sau artă decorativă.

De curând, în cadrul muzeului s-a deschis și o ramură etnografică.

Sursa: <http://destinatie-romania.ro/obiective-turistice-din-judetul-calarasi/>

Muzeul de Arheologie

Muzeul de arheologie al civilizației Gumelnița se regăsește în localitatea Oltenița și este unul cu totul special datorită specificului său. Muzeul este închinat civilizației Gumelnița care este una preistorică, cu rădăcini în era neoliticului. Aceasta a fost o așezare din zona sudică a țării și zona de nord a Bulgariei.

Începuturile muzeului le regăsim în 1957 când s-a făcut o donație consistentă de circa 900 de piese arheologice. Între timp, numărul exponatelor a crescut considerabil, inclusiv cu obiecte ce au aparținut civilizațiilor istorice din Câmpia Română.

Sursa: <http://destinatie-romania.ro/obiective-turistice-din-judetul-calarasi/>

Lacul Valea Roșie

Lacul Valea Roșie este unul din obiectivele turistice cunoscute din Călărași. Îl regăsim în satul cu același nume, relativ aproape de localitatea Mitreni. Apa sa este bogată în sare și formează alături de cadrul natural dinprejur o frumoasă zonă de relaxare și petrecere a timpului liber.

Suprafața lacului este de 14 ha, toată fiind presărată cu pești cum ar fi crap, caras, fitofag. Lacul este protejat prin lege, iar turiștii care vin pentru tratament sunt găzduiți de pensiunile din preajmă.

Sursa: <http://destinatie-romania.ro/obiective-turistice-din-judetul-calarasi/>

IV. ORAȘUL BUDEȘTI

4.1 Localizare, structură administrativă și accesibilitate

Orașul Budești se află în partea de Sud-Sud Est a României, în provincia istorică Muntenia, în zona de Vest a județului Călărași, în Câmpia Bărăganul Mostiștei, la confluența râului Dâmbovița cu râul Argeș, la intersecția paralelei de 44°13'48" latitudine nordică cu meridianul de 26°27'00" longitudine estică, la 80 km Vest de municipiul Călărași și 41 km SE de municipiul București, capitala țării.

Harta nr. 5: Poziția orașului Budești în cadrul județului Călărași

Sursa: www.wikipedia.org

Suprafața orașului este de 93 km², din care 6,1 km² în intravilan, ocupând locul 92 la nivel național. Densitatea populației este de 104 loc/km², ocupând locul 126 la nivel național.

Orașul Budești este traversat de șoseaua națională DN4, care leagă Oltenița de București. La Budești, din acest drum se ramifică șoseaua județeană DJ301, care duce spre nord la Vasilați, Gălbinași, Plătărești, Fundeni și mai departe în județul Ilfov la Cernica și Pantelimon (unde se intersectează cu DNCB și se termină în DN3). Din DJ301, la Budești se mai ramifică și șoseaua județeană DJ401C, care duce spre nord la Sohatu și Plătărești.

Prin oraș trece și calea ferată București-Oltenița, pe care este deservit de stația Budești.

Orașul Budești este format din localitatea componentă Budești (reședința) și din satele: Aprozi, Buciumeni și Gruiu.

La recensământul din 2011, s-au înregistrat următoarele valori ale populației satelor aparținătoare:

- Aprozi – 1 166 locuitori
- Buciumeni – 779 locuitori
- Gruiu – 867 locuitori

4.2 Istorie

Localitatea Budești este menționată documentar pentru prima dată într-un hrisov domnesc din 1526. Mai târziu apare într-un alt document din 1543.

În perioada dinaintea războaielor mondiale găsim ca proprietar în zonă pe boierul Constantin Manu, care se trage din spiță domnească, cel care a ctitorit castelul din localitate.[6] Castelul a fost practic desființat în perioada anilor comunismului prin furtul materialelor din care era construit. Populația predominant de etnie romă este adusă la muncile câmpului din vremuri îndepărtate, astfel cartierele în care locuiesc sunt denumite după meseriile pe care le practicau: inari (culegători de in), rudari (lucrători în lemn) etc.

La sfârșitul secolului al XIX-lea, Budești avea statut de comună rurală și făcea parte din plasa Negoești a județului Ilfov, fiind formată din satele Negoești, Poșta și Budești, având în total 2094 de locuitori. În comună existau o biserică ridicată de marele vornic Ioan Manu și o școală mixtă. La acea vreme, pe teritoriul actual al orașului mai funcționa în aceeași plasă și comuna Aprozi-Negoești, cu satele Aprozi, Frecați, Lacu Cocorului și Negoești, având în total 1235 de locuitori, ce trăiau în 281 de case și 12 bordeie. În comuna Aprozi-Negoești existau o moară cu aburi, o școală mixtă și două biserici.

Anuarul Socec din 1925 consemnează comuna ca reședință a plășii Budești din același județ și având în compunere satul Budești și cătunul Negoești-Poșta, având în total 1749 de locuitori. Comuna Aprozi-Negoești, denumită acum Aprozi făcea și ea parte din plasa Budești, având în compunere satele Aprozi, Negoești și Șoldanu. În 1931, comuna Aprozi a rămas doar cu satul Aprozi, celelalte sate separându-se pentru a forma comuna Negoești. Tot atunci s-a înființat comuna Gruiu, prin desprinderea satelor Gruiu și Buciumeni din comuna Herăști.

În 1950, comunele Budești, Aprozi și Gruiu au fost transferate raionului Oltenița din regiunea București, iar în 1968 au revenit la județul Ilfov, reînființat. Atunci, comunele Aprozi, Gruiu și Crivăț au fost desființate și incluse în comuna Budești. În 1981, o reorganizare administrativă regională a dus la transferarea comunei la județul Călărași. Comuna Budești a devenit oraș în 1989, iar în iunie 2006, comuna Crivăț a fost reînființată, când satul Crivăț s-a desprins pentru a forma din nou o comună de sine stătătoare.

V. ANALIZA SITUAȚIEI CURENTE

5.1 Populație

În anul 2020, populația după domiciliu a orașului Budești consemna 7578 persoane (reprezentând 2,46% din totalul populației după domiciliu a județului Călărași), în scădere cu 2,11% față de anul 2016.

De altfel, la nivelul înregului județ, a fost consemnată o scădere a populației. Scăderea populației la nivelul județului se datorează menținerii unui deficit al nașterilor în raport cu numărul deceselor (spor natural negativ), la care se adaugă soldul cumulat al migrației interne și externe. În ultimii 10 ani, numărul de născuți vii a scăzut cu 31,10%, în vreme ce numărul decedaților a scăzut cu 3,36%.

Populația cunoaște la ora actuală un proces de regres accentuat datorat îmbătrânirii, scăderii fertilității și a migrației, fenomene demografice care se pot constata în toate țările dezvoltate. În perspectivă, aceste fenomene vor crește în intensitate și vor genera efecte multiple în societate.

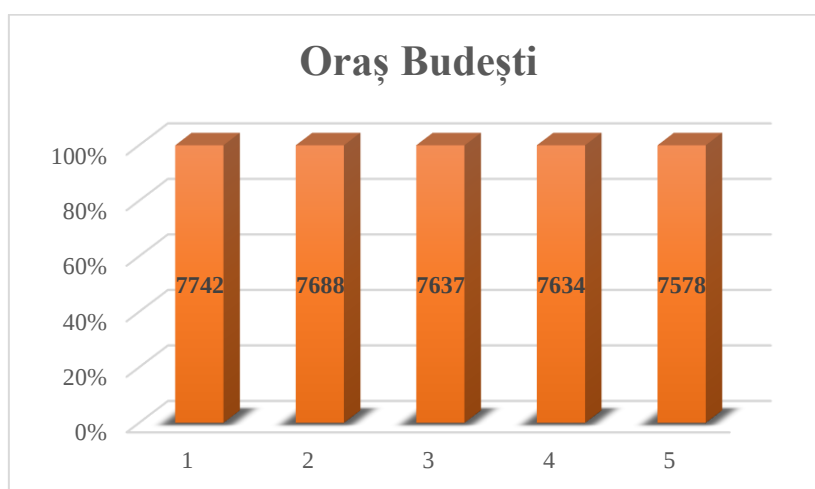

Figura nr. 7: Evoluția populației după domiciliu a orașului Budești

Sursa: Reprezentare proprie după datele furnizate de Institutul Național de Statistică

La recensământul populației orașului Budești, din 20-31 octombrie 2011, din totalul celor 7 725 locuitori, 4 312 persoane erau români (55,9%), 2 635 rromi (34,1%) și 778 locuitori (10,0%) aparțineau altor etnii.

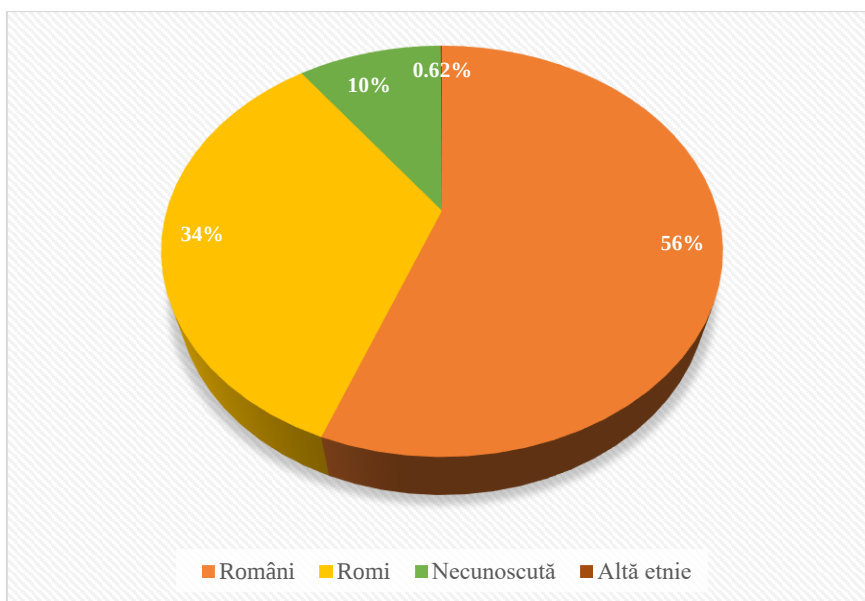

Figura nr. 8: Structura etnică a orașului Budești

Sursa: www.wikipedia.org

Din punct de vedere confesional, la același recensământ s-au înregistrat 6 909 ortodocși (89,4%) și 816 locuitori (10,6%) aparțineau altor confesiuni (penticostali, adventiști de ziua a șaptea ș.a.), erau atei, fără religie sau cu religie nedeclarată.

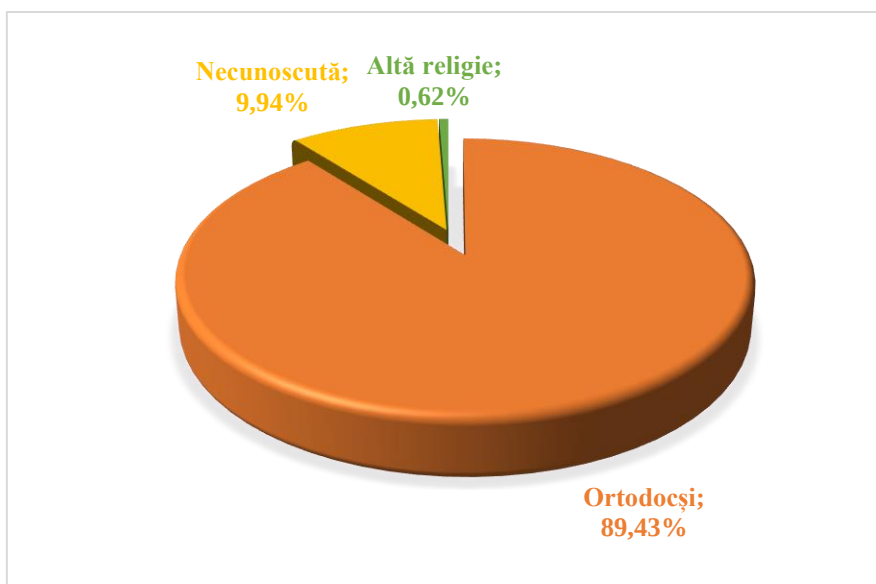

Figura nr. 9: Structura confesională a orașului Budești

Sursa: www.wikipedia.org

5.1.1 Fondul de locuințe

La sfârșitul anului 2020, locuințele existente tip proprietate publică erau în număr de 2, în timp ce locuințele tip proprietate privată erau în număr de 2857.

De altfel, suprafața aferentă locuințelor tip proprietate publică, în 2020, însuma 180 m.p. arie desfășurată, în timp ce suprafața aferentă locuințelor tip proprietate privată, însuma 134001 m.p. arie desfășurată.

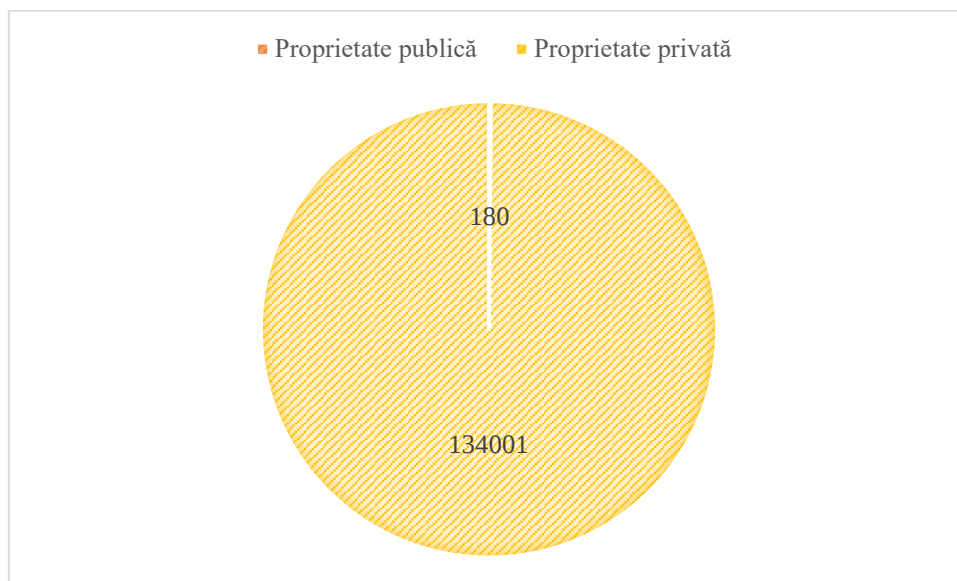

Figura nr. 10: Structura suprafeței locuibile

Sursa: Reprezentare proprie după datele furnizate de Institutul Național de Statistică

5.2 Infrastructura

5.2.1 Infrastructura de utilități

După cum se poate observa în tabelele de mai jos, gradul de acoperire a rețelei de alimentare cu apă a orașului Budești este de 4,10%, în timp ce al județului este de 97%.

De altfel, gradul de acoperire a rețelei de canalizare al orașului Budești este de 2,29%, iar al județului de 64,89%.

	Călărași	Budești
Populație deservită	70.152	295
Grad de acoperire populație (%)	97%	4,10%
Sursa de alimentare	Fluviul Dunărea	subterană
Stație de tratare	720m ³ /h	
Lungime rețea distribuție (km)	138,65	29
Pierderi în rețea (m³/zi)	53	17

Număr avarii	779	9
Grad contorizare populație (%)	86,49%	17,50%

Tabel nr. 3: Alimentarea cu apă a județului Călărași și a orașului Budești

Sursa: Adresă Direcția Dezvoltare Regională și Relații Externe nr. 1337/14.02.2020

	Călărași	Budești
Populație racordată	46.932	165
Lungime rețea canalizare (km)	79,75	1,5
Lungime rețea canalizare pluvială (km)	35,94	-
Stație de epurare (Debit)	18 300 m ³ /h	1321 m³/h
Grad acoperire populație (%)	64,89%	2,29%

Tabel nr. 4: Canalizarea și epurarea apelor uzate din județul Călărași și orașul Budești

Sursa: Adresă Direcția Dezvoltare Regională și Relații Externe nr. 1337/14.02.2020

În mediul urban, apele pluviale sunt colectate prin rețele centralizate, împreună cu cea menajeră, cu excepția municipiilor, unde există un divizor pentru separarea apelor menajere.

Principalele programe prin care s-au realizat lucrări de alimentare cu apă și canalizare la nivelul orașului Budești sunt:

Program	Proiecte	Aprobat prin:	Valoare atribuită	Localități
Programul Operațional Sectorial de Mediu 2007 – 2013	„Extinderea și reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare în județul Călărași”	Fondul de Coeziune	99.451. 813 Euro / 370.080.087 Lei, fără TVA	5 aglomerări din județul Călărași (Călărași, Oltenița, Lehliu, Fundulea, Budești)
Programul național de dezvoltare locală II (2017 – 2020)	7 proiecte înființare sau extindere sistem de canalizare	O.G. nr. 28/2013	57.166.500,86 lei	Budești (3 proiecte), Dragalina, Lehliu Gară, Oltenița, Vlad Țepeș

Tabel nr. 5: Programe de finanțare a obiectivelor de investiții

Sursa: <https://www.mlps.ro/pages/obiectiveinvestitiipndl>

De altfel, în următoarea perioadă de programare se au în vedere o serie de proiecte de îmbunătățire a infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare (lista proiectelor se poate vizualiza în capitolul denumit **Proiecte prioritare pentru perioada 2021-2027**).

Organizarea și funcționarea serviciului de alimentare cu apă, canalizare și epurare ape uzate în orașul Budești

Operatorul județean pentru mediul urban este **Ecoaqua S.A. Călărași**, creată în 2004 ca operator de apă și canalizare al județului Călărași, ca urmare a necesității organizării operatorilor de servicii în vederea accesării de fonduri europene, prin proiecte de dezvoltare a infrastructurii. Ecoaqua S.A. este o societate pe acțiuni, deținută în totalitate de autoritățile locale.

5.2.1.1 Alimentarea cu energie termică

Orașul Budești **nu** dispune de un sistem centralizat de alimentare cu energie termică.

5.3 Economie

În orașul Budești predomină comerțul cu adăugata, S.R.L.-urile, dar și meșteșugurile: fabricanți de mobilă, tapiterie, tâmplărie, croitorie, agricultură, apicultură, pomicultură, creșterea animalelor, morărit, însilozare.

➤ Mediul de afaceri din Budești

În orașul Budești își desfășoară activitatea 656 agenți economici, reprezentând 3,01% din totalul agenților economici din județul Călărași.

În funcție de **cifra de afaceri** înregistrată, în top cinci firme din Budești, se regăsesc:

1. RADCOM CONSULT SRL - 23,6 milioane lei (5,4 milioane euro)
2. AGROMIXT BUCIUMENI S.R.L. - 19,3 milioane lei (4,4 milioane euro)
3. TOS SRL - 7,6 milioane lei (1,7 milioane euro)
4. FARMVIO SRL - 6,8 milioane lei (1,6 milioane euro)
5. COMB MIHAELA SRL - 6,3 milioane lei (1,4 milioane euro)

În funcție de **numărul de angajați** înregistrat, în top cinci firme din Budești, se regăsesc:

1. RADCOM CONSULT SRL - 40 angajați

2. AGROMEC BUDESTI S.A. - 23 angajați
3. COMB MIHAELA SRL - 21 angajați
4. AGROMIXT BUCIUMENI S.R.L. - 18 angajați
5. LION STAR SRL - 18 angajați

În funcție de **profitul** înregistrat, în top cinci firme din Budești, se regăsesc:

1. AGROMIXT BUCIUMENI S.R.L. - 7,4 milioane lei (1,7 milioane euro)
2. SOS WORK & CONSTRUCT S.R.L. - 1,4 milioane lei (321.955 euro)
3. RADCOM CONSULT SRL - 1,2 milioane lei (283.726 euro)
4. GOOD MASTER BET S.R.L. - 1,2 milioane lei (269.046 euro)
5. POLAND MARIO SRL - 1,1 milioane lei (246.623 euro)

* Notă: Datele sunt preluate de pe site-ul <https://www.topfirme.com/judet/calarasi/localitate/budesti/>

5.4 Agricultură

În trecut, agricultura reprezenta în această zonă un rol important în comunitatea din Budești, prin locuri de muncă la: S.M.A., Silozul de cereale, stația de înseminare taurine și porcine, crescătoria de peste Aprozi, împletituri din nuiele, fabrica de pâine - brutărie, ferma de viermi de mătase etc.

Produsele localnicilor, dar și a celor ce doresc să le comercializeze se pot găsi în Târgul Budești - care se ține în fiecare duminică.

În anul 2014, fondul funciar al orașului Budești prezenta următoarea configurație:

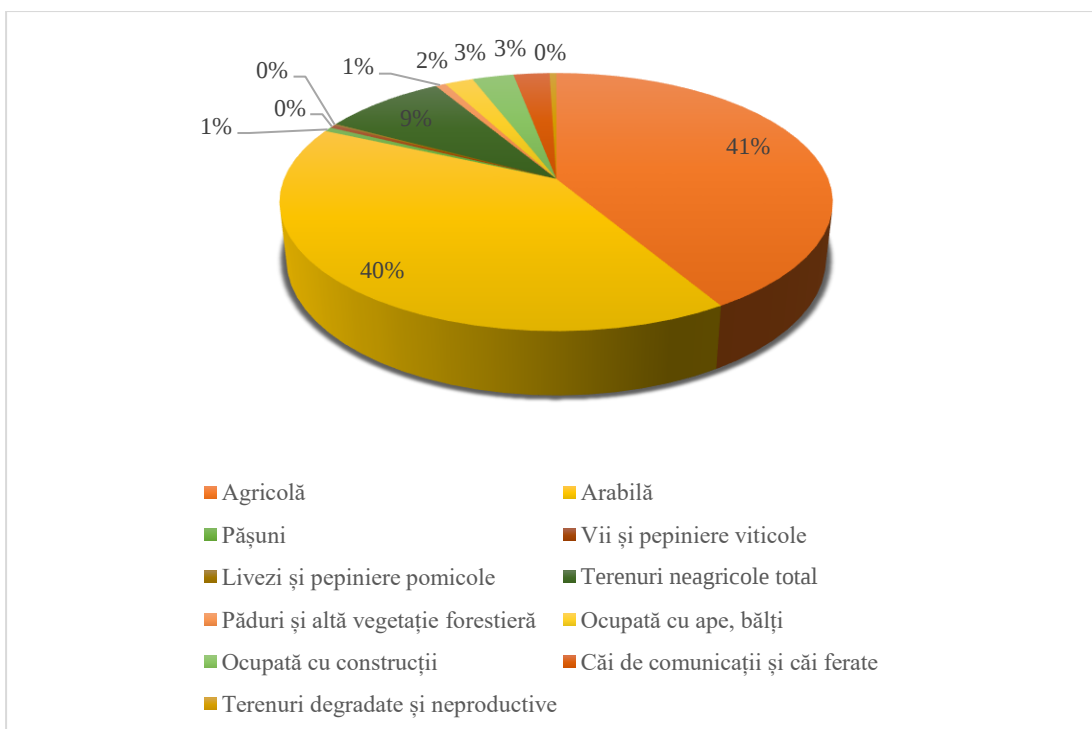

Figura nr. 11: Fondul funciar al orașului Budești

Sursa: Institutul Național de Statistică

Modul de folosință pentru suprafața agricolă	Anul 2014
Total	7920
Agricolă	6566
Arabilă	6384
Pășuni	87
Vii și pepiniere viticole	64
Livezi și pepiniere pomicole	31
Terenuri neagricole total	1354
Păduri și altă vegetație forestieră	111
Ocupată cu ape, bălți	316
Ocupată cu construcții	456
Căi de comunicații și căi ferate	397
Terenuri degradate și neproductive	74

Tabel nr. 6: Fondul funciar al orașului Budești

Sursa: Institutul Național de Statistică

5.5 Turism

Orașul Budești dispune de un potențial turistic excepțional, dar care nu este suficient exploatat. Cele mai importante obiective turistice din orașul Budești sunt:

- Balta Ghiuroaia
- Cimitirul Soldatului Necunoscut
- Clădirea cu turn
- Conacul Gabiscian – Soldanu
- Gangul de piatră
- Lacul Aprozi
- Lacul Crivăț
- Lacul Coadelui
- Lacul Gruiu
- Lacul Negoiești
- Lacul Potcoava
- Lacul Rasa
- Mănăstirea Negoiești
- Pădurea Ciornuleasca
- Pădurea Negoiești
- Pescuit sportiv și agrement
- Râul Argeș
- Râul Dambovița
- Situl arheologic Radovanu
- Situl arheologic Valea Popii

5.6 Educație

Din anul 1841 au început cursurile școlare și în satul Budești într-o casă veche dată și întreținută de Vornicul Ioan Manu.

- În anul școlar 1858-1859, la școala din satul Budești au învățat 12 elevi.
- În anul 1877 a luat ființă Școala de fete.

- În anul 1886 s-a construit prima clădire pentru școală cu o sală de clasă în care învățau băieții (localul vechi al școlii care s-a extins pe parcurs și în care în prezent funcționează dispensarul T.B.C.).

În prezent, Școala gimnazială „Gheorghe Manu”, cât și grădinița din Budești găzduiesc copiii din oraș, până la clasa a VIII-a. Înainte de '89 în incinta nouă a școlii a funcționat și Liceul Budești.

Imagine nr. 1: Școala gimnazială „Gheorghe Manu”

Sursa: www.primariabudesti.ro

Imagine nr. 2: Grădinița „Gheorghe Manu”

Sursa: www.primariabudesti.ro

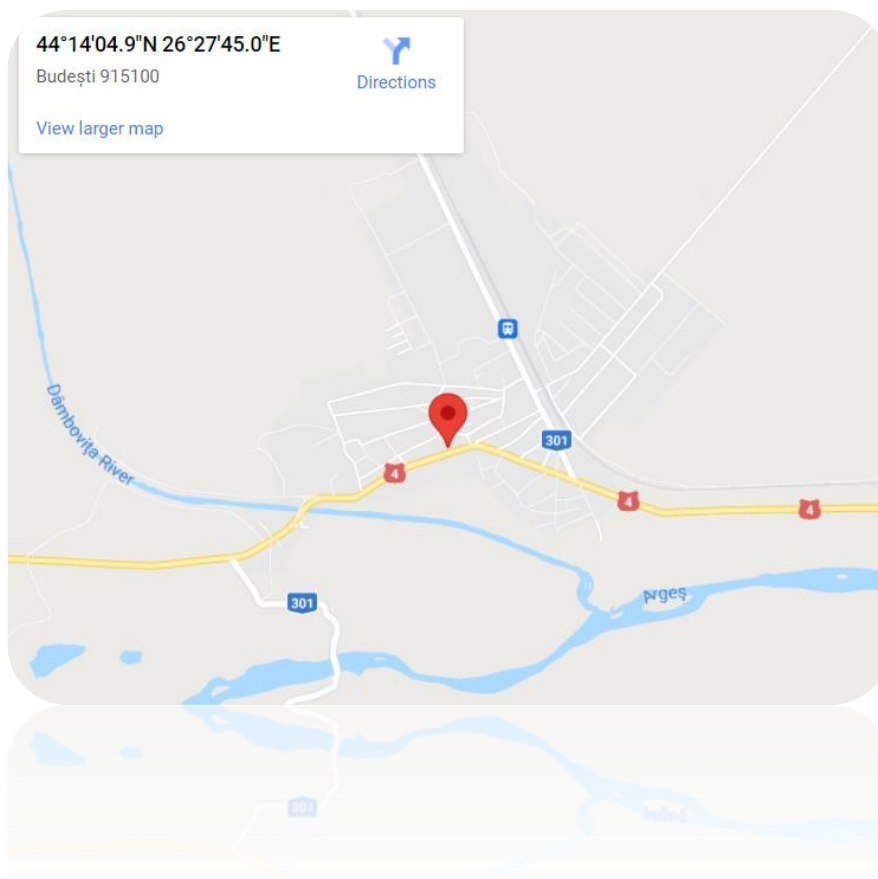
5.7 Cultură și culte

Trei obiective din orașul Budești sunt incluse în lista monumentelor istorice din județul Călărași ca monumente de interes local.

Unul este un **sit arheologic** reprezentat de **rămășițele unei așezări din perioada Latène**, aflată în punctul „Ciocârla”, pe malul stâng al Dâmboviței.

5.8 Infrastructura de transport

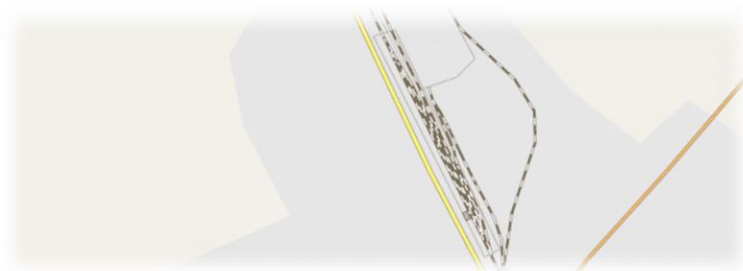
⇒ Infrastructura rutieră

Harta nr. 6: Harta rutieră a orașului Budești
Sursa: <http://orasul.biz/harta-budesti-cl/>

⇒ Infrastructura feroviară

Orașul Budești dispune de o singură gară operațională – **Gara Budești**.

Harta nr. 7: Triajul din Budești

Sursa: <https://wikimapia.org/31018124/ro/Gara-Budesti>

5.9 Sănătate

Localitatea dispune de Spitalul Orășenesc cu regim ambulatoriu. De asemenea, orașul are un dispensar și un cabinet stomatologic.

5.10 Administrație locală

Orașul Budești este administrat de un primar și un consiliu local compus din 15 consilieri. Primarul, Mihai Ilie, de la Partidul Puterii Umaniste, este în funcție din octombrie 2020.

Imagine nr. 3: Primăria orașului Budești

Sursa: www.primariabudesti.ro

Începând cu alegerile locale din 2020, Consiliul Local are următoarea componență pe partide politice:

PARTID		CONSILIERI
	Partidul Social Democrat	4
	Partidul Puterii Umaniste	4
	Partidul PRO România	3
	Alianța PNL-USR	2
	Partidul Mișcarea Populară	1
	Alianța pentru Unitatea Romilor	1

Tabel nr. 7: Structura politică a orașului Budești

Sursa: Wikipedia

5.11 Venituri preconizate

An	2021	2022	2023	2024
Venituri preconizate	10.725	12.333,75	14.800,5	17.760,6

Tabel nr. 8: Venituri preconizate 2021-2024

Sursa: Reprezentare proprie

VI. ANALIZA SWOT

6.1 Populație

PUNCTE TARI:

- Ospitalitatea recunoscută a locuitorilor
- Diversitatea etnică și confesională prezentă la nivelul populației
- Personal calificat în meșteșuguri diverse

PUNCTE SLABE:

- Perturbarea structurii pe sexe
- Locuitorii zonei au o capacitate financiară relativ scăzută
- Adaptarea mai lentă a populației mature și vârstnice la schimbările și provocările lumii actuale, în general, și la fenomenul mobilității și reconversiei profesionale, în special
- Generalizarea procesului de îmbătrânire
- Majorarea numărului șomerilor în rândul tinerilor

OPORTUNITĂȚI:

- Accesarea unor programe de finanțare dedicate recalificării resurselor umane
- Implicarea autorităților locale în problemele comunității
- Stimularea forței de muncă tinere prin crearea unor locuri de muncă ca rezultat al dezvoltării unor alte sectoare economice (diversificarea economiei)
- Promovarea antreprenoriatului în rândul populației
- O comunicare bună între autorități și instituțiile publice cu cetățenii

AMENINȚĂRI:

- Sporul natural negativ
- Natalitatea scăzută
- Deplasările locuitorilor în afara orașului pentru desfășurarea unor activități economice diverse
- Migrarea populației tinere din orașul Budești către alte zone mai dezvoltate
- Creșterea ratei șomajului

6.2 Infrastructură și mediu

PUNCTE TARI:

- Existența unor legături directe între orașul Budești și județul Călărași
- Eforturi constante ale autorităților locale privind aplicarea riguroasă a legislației privind protecția mediului
- Implementarea unor proiecte de infrastructură
- Orientarea autorităților locale către mijloace de finanțare a obiectivelor de investiții prioritare

PUNCTE SLABE:

- Drumuri asfaltate în procent redus
- Deficiențe tehnice ale rețelei de apă și, în special, ale celei de canalizare
- Slaba colectare selectivă a deșeurilor
- Insuficiente platforme pentru colectarea deșeurilor
- Clădiri publice nereabilitate energetic
- Fond locativ îmbătrânit și cu slabă eficiență energetică
- Educație de mediu superficială

OPORTUNITĂȚI:

- Proiect pentru asfaltarea străzilor de legătură
- Modernizarea drumurilor existente în oraș
- Tehnologii noi pentru modernizarea și extinderea iluminatului public, inclusiv impelentarea de tehnologii din surse regenerabile
- Valorificarea accesului la gaze naturale în modernizarea sistemelor de încălzire și asigurarea disponibilității lor pentru trecerea la mixul de gaze / hidrogen, inclusiv pentru cogenerare
- Îmbunătățirea confortului energetic și a costurilor cu încălzirea prin reabilitarea termică a imobilelor
- Mărirea suportului financiar acordat de UE prin fonduri structurale pentru finanțarea proiectelor de infrastructură și mediu
- Posibilitatea accesării unor programe de finanțare ale UE pentru sprijinirea dezvoltării infrastructurii

AMENINȚĂRI:

- Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor derulate prin Fonduri Structurale, Fonduri de Coeziune, FEADR și FEP
- Cunoștințe și experiență insuficiente în elaborarea și implementarea proiectelor finanțate din Fonduri Structurale, FC, FEADR și FEP
- Cunoștințe și experiență insuficiente legate de normele europene de mediu în rândul IMM-urilor
- Schimbările climatice
- Riscurile de mediu: inundații, alunecări de teren eroziunea solului, seceta, cutremurele
- Instabilitatea legislației
- Indiferența față de protecția mediului
- Lipsa de colaborare a populației pentru colectarea selectivă a deșeurilor

6.3 Economie, agricultură și turism

PUNCTE TARI:

- Existența unui număr ridicat de agenți economici în localitate
- Diversitatea afacerilor practicate la nivelul orașului
- Preocuparea constantă a agenților economici privați și publici pentru implementarea tehnologiilor noi
- Spații și terenuri disponibile pentru inițiative antreprenoriale
- Valorificarea tradițiilor și obiceiurilor din zonă

PUNCTE SLABE:

- Venituri mici ale populației
- Lipsa investițiilor străine în localitate
- Inexistența unor forme de promovare a orașului pentru creșterea numărului de turiști
- Lipsa asociațiilor profesionale ale producătorilor locali
- Lipsa comunicării între factorii interesați
- Resurse financiare insuficiente
- Informarea precară a locuitorilor cu privire la posibilitățile de accesare a fondurilor europene

OPORTUNITĂȚI:

- Valorificarea resurselor agricole, prin atragerea finanțărilor nerambursabile
- Valorificarea potențialului turistic, printr-o strategie de marketing bine definită
- Obținerea unor produse ecologice și încheierea unor contracte avantajoase pentru locuitorii zonei (furnizarea produselor către marile lanțuri de magazine)
- Amenajarea zonelor de agrement
- Construirea de pensiuni turistice și agroturistice
- Introducerea obiectivelor turistice în circuite turistice

AMENINȚĂRI:

- Schimbarea modalității de taxare și impozitare la nivel național
- Numărul în scădere al populației active
- Criza economică
- Receptivitatea și flexibilitatea scăzute ale populației locale cu privire la noile cerințe ale pieței de consum
- Comunicarea deficitară la nivelul instituțiilor publice responsabile de gestionarea fondurilor europene

6.4 Sănătate și educație

PUNCTE TARI:

- Existența Școlii Gimnaziale
- Existența Grădiniței
- Existența Spitalului Orășenesc
- Interesul crescut al autorităților locale privind reabilitarea și modernizarea infrastructurii educaționale
- Interesul crescut al autorităților locale privind reabilitarea și modernizarea infrastructurii de sănătate
- Aplicarea unor programe de stimulare a procesului de învățare continuă

PUNCTE SLABE:

- Din cauza veniturilor mici, un număr redus de familii cu copii beneficiază de alocație și de susținere pentru familia monoparentală și de alocație complementară
- Dotări limitate care să sprijine performanța școlară
- Costul ridicat al programelor de formare profesională
- Lipsa unor politici educaționale corelate cu piața muncii
- Inexistența unui centru de excelență pentru copiii cu rezultate bune la învățătură
- Scăderea demografică a populației va conduce la micșorarea populației școlarizate în învățământul primar și gimnazial
- Scăderea calității învățământului la nivel național, cu repercursiuni la nivel local

OPORTUNITĂȚI:

- Realizarea de parteneriate public-private în domeniul sănătății
- Atragerea fondurilor nerambursabile pentru dotarea și modernizarea infrastructurii educaționale
- Instruirea constantă a resurselor umane (seminarii de specialitate)
- Aplicarea unor politici de stimulare a ocupării posturilor vacante pentru cadrele didactice și a menținerii cadrelor calificate
- Acordarea unor burse de studiu (merit, performanță și socială) elevilor cu rezultate remarcabile la învățătură
- Acordarea de locuințe specialiștilor
- Înființarea unui cabinet medical școlar

AMENINȚĂRI:

- Creșterea nevoilor sociale care pot conduce la supraîncărcarea personalului
- Slaba stimulare a cadrelor didactice
- Slaba stimulare a medicilor
- Gradul ridicat de părăsire timpurie a sistemelor de educație și profesională continuă
- Blocarea posturilor din sistemul bugetar
- Costuri ridicate ale aparaturii medicale, lipsa fondurilor și birocrăția conduc la întârzierea proceselor de modernizare și dotare

VII. PROIECTE PRIORITARE ÎN PERIOADA 2021 – 2027

La nivelul administrației publice locale, există o plajă variată de surse de finanțare pentru proiectele de investiții de interes local.

Alegerea sursei de finanțare optime pentru un proiect de investiții dezvoltat la nivel local, implică o bună cunoaștere a legislației naționale în vigoare, a legislației europene în materie de fonduri, a Programelor Operaționale aferente finanțărilor UE, precum și a nevoilor curente și viitoare ale comunității locale.

Ca urmare, pentru obiectivele de investiții locale identificate ca prioritare la nivelul orașului Budești, pot fi luate în considerare una sau mai multe surse de finanțare:

- bugetul local;
- bugetul de stat;
- programe guvernamentale;
- fonduri europene structurale și de investiții (prin Programele Operaționale și PNDR);
- granturi;
- instituții financiare interne și internaționale;
- alte surse de finanțare (ambasade, fundații, organizații etc);

Ținând cont de prioritățile și setul de acțiuni stabilite, s-a conturat o listă de posibile proiecte pentru a fi implementate la nivelul orașului Budești în vederea dezvoltării localității, îmbunătățirii calității vieții și încadrării în criteriile de sustenabilitate.

Entitatea responsabilă pentru implementarea acestor proiecte - autoritatea publică locală, va trebui să aibă prioritate în mobilizarea tuturor părților interesate identificate în cazul fiecărui proiect, în vederea alinierii eforturilor și obținerii rezultatelor propuse.

În continuare este prezentat un portofoliu de proiecte care sintetizează nevoile orașului Budești pentru perioada 2021-2027 și care cuprinde, totodată, o serie de previziuni cu privire la investițiile care se pot realiza în viitor.

Lista de proiecte prezentată în continuare nu este exhaustivă, ci reprezintă o propunere de proiecte considerate importante pentru localitate.

01. Alimentare cu apă

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

02. Alimentare cu gaze naturale

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

03. Construire Grădiniță cu program prelungit

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

04. Asfaltare străzi

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

05. Construire parcuri

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

06. Sistem de iluminat stradal cu panouri fotovoltaice

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

07. Reabilitare și modernizare trotuare

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

08. Modernizare rigole DN4 și drumuri din orașul Budești și din satele componente

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

09. Extindere rețea de canalizare Budești

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

10. Modernizare baze sportive

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

11. Reabilitare și modernizare școli și grădinițe Budești

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

12. Reabilitare și modernizare piață agroalimentară

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

13. Reabilitare și modernizare târg

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

14. Modernizare terenuri de sport din incinta școlilor

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

15. Reabilitare și modernizare blocuri Budești

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

16. Reabilitare și modernizare sediu Primărie

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

17. Reabilitare și modernizare bibliotecă orășenească

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

18. Reabilitare și modernizare fosta secție TBC – transformare secție în centru cultural

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

19. Construire sală de sport cu 180 de locuri

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

20. Construire dispensar cu 20 de paturi pentru internări de o zi

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

21. Reabilitare și modernizare Spital Orășenesc Budești

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

22. Reabilitare și modernizare clădiri din incinta Spitalului Orășenesc Budești

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

23. Extinderea rețea de iluminat public

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

24. Elaborare Plan Urbanistic General Budești și localități componente

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

25. Inventariere localități oraș Budești (determinare mărime construcții existente + terenuri aferente)

MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

			• alte surse				
26. Construire centru de bătrâni							
MANAGER / SOLICITANT	VALOARE (ESTIMATIV)	CATEGORIA PROIECTULUI	SURSĂ DE FINANȚARE	LOCALIZARE			
Consiliul Local Budești	Neevaluat	Investiții	• buget local • buget de stat • parteneriate • alte surse	România	Sud-Muntenia	Călărași	Budești

VIII. MONITORIZARE, IMPLEMENTARE ȘI CONTROL STRATEGIE DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Coordonarea implementării Strategiei de dezvoltare locală va fi asumată și asigurată de Consiliul Local și Primarul orașului Budești.

Echipa ce va fi desemnată de către executivul primăriei pentru a coordona Strategia va trebui să cuprindă funcționari publici cu specializări tehnice, financiare și juridice, a căror viziune și experiență să permită acoperirea tuturor aspectelor integrate și extinse pe care le presupune implementarea unei strategii multisectoriale și pe termen lung.

De altfel, în funcție de nevoile concrete și capacitatea aparatului administrativ, pentru succesul implementării Strategiei poate fi cooptat un consultant.

Activitățile de monitorizare și evaluare a impactului și, implicit, a rezultatelor au ca scop asigurarea eficienței și calității în implementare, urmărirea sensului de implementare a Strategiei și a componentelor sale, respectiv realizarea obiectivelor propuse.

În cazul apariției de devieri de la planificare, a situațiilor de criză sau de forță majoră, modificări ale precondițiilor, apariția de reacții negative sau neașteptate din partea participanților la Strategie sau la proiecte, activitatea de monitorizare va genera acțiuni de ajustare – restructurare – alocări suplimentare, prin care să se asigure cele mai eficiente și raționale soluții de remediere și readucere a Strategiei sau proiectelor pe sensul de implementare prevăzut și, astfel, să se asigure realizarea impactului așteptat.

Sistemul de evaluare permite să se aprecieze în ce măsură Strategia și proiectele componente și-au atins obiectivele propuse, iar rezultatele tangibile și intangibile sunt cele prevăzute, în termeni de eficiență, calitate și cantitate.

Evaluarea Strategiei de Dezvoltare Locală se realizează la trei momente cheie:

- ***evaluarea anterioară începerii acțiunii:*** se evaluează impactul potențial al acțiunii și corectitudinea presupunerilor, constituind un element important de decizie asupra oportunității proiectului/acțiunii.
- ***evaluarea intermediară a acțiunii:*** se efectuează la jumătatea perioadei de implementare, analizând cursul corect al acțiunii și rezultatele intermediare.

- ***evaluarea finală*** se realizează după finalizarea proiectului, imediat sau/și după anumite perioade, pentru a analiza dacă au fost atinse rezultatele prevăzute de proiect. Această evaluare poate servi ca justificare pentru noi proiecte care să consolideze sau să corecteze rezultatele realizate.

La nivelul autorităților administrației publice locale, funcția de monitorizare și evaluare va fi asigurată de personalul propriu. Acesta va pregăti trimestrial rapoarte de monitorizare și evaluare pentru fiecare proiect și le va transmite Consiliului Local și Consiliului Județean în maxim 45 de zile de la sfârșitul trimestrului.

Parteneriate

Strategia de Dezvoltare Locală va fi pusă în aplicare prin intermediul unui parteneriat larg la nivel local care va cuprinde reprezentanții tuturor grupurilor de interese și inițiative vizate de Strategie prin obiectivele, direcțiile și acțiunile de dezvoltare.

Principiul parteneriatului presupune, pe lângă implicarea directă a comunității, prin cunoștințe, experiență, proiecte proprii și participarea la consultările publice pe care Autoritatea Publică Locală le va organiza atât în contextul implementării Strategiei, cât și în cel al aplicării legislației privind transparența decizională în administrație și impactul proiectelor asupra mediului.

În ceea ce privește implementarea Strategiei printr-un parteneriat colaborativ și eficient, este necesară continuarea eforturilor de implicare coerentă a comunității în proiectele relevante și stimularea contribuțiilor cetățenilor, grupurilor și organizațiilor la atingerea viziunii și obiectivelor de dezvoltare locală.

IX. SURSE DE FINANȚARE

Arhitectura fondurilor europene pentru perioada 2021 - 2027

Planul pentru bugetul multianual 2021 – 2027

Propunerea de alocare financiară pentru România, pentru perioada 2021 – 2027 este de **30,60 miliarde euro**, distribuită la nivel de fond astfel:

- ERDF 17,323 miliarde EURO
- ESF+ 8,385 miliarde EURO
- CF 4,499 miliarde EURO
- ETC 0,392 miliarde EURO

Principalele caracteristici ale noului cadru pentru politica de coeziune pentru perioada 2021 – 2027:

- **Concentrarea tematică** este distribuită astfel:
 - 35% din FEDR pentru Obiectivul Prioritar 1 - O Europă mai inteligentă
 - 30% din FEDR pentru Obiectivul Prioritar 2 - O Europă mai verde
 - FEDR să contribuie cu 30% la obiectivele de schimbări climatice
 - FC să contribuie cu 37% la obiectivele de schimbări climatice
 - Min. 6% din FEDR pentru dezvoltare urbană
 - 2% din FSE+ pentru susținerea materială a persoanelor cele mai defavorizate
 - 25% din FSE+ pentru incluziune socială
 - 10% din FSE+ pentru sprijinul pentru tinerii care nu au un loc de muncă.
- **Condițiile de finanțare** sunt următoarele:
 - Cofinanțarea la nivel național
 - 70% pentru regiunile mai puțin dezvoltate și pentru Fondul de Coeziune
 - 40% pentru regiunile mai dezvoltate.

- Prefinanțare anuală – 0,5% din valoarea totală a sprijinului din partea fondurilor.
- TVA-ul - nu este cheltuială eligibilă pentru o contribuție din partea fondurilor mai mare de 5 000 000 EUR.
- Dezangajarea - regula „N + 2”.

Programele operaționale aferente implementării politicii de coeziune la nivel național și prioritățile acestora:

- Programul Operațional Dezvoltare locală (PODD)
 - Tranziție energetică bazată pe eficiență energetică, emisii reduse, sisteme inteligente de energie, rețele și soluții de stocare (intervenții adresate mediului privat), instrumente financiare
 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară
 - Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și decontaminarea siturilor poluate
 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor
- Programul Operațional Transport (POT)
 - Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier
 - Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială
 - Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport pe calea ferată
 - Îmbunătățirea mobilității naționale, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată
 - Îmbunătățirea conectivității prin creșterea gradului de utilizare a transportului cu metroul în regiunea București-Ilfov

- Îmbunătățirea conectivității și mobilității urbane, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată
- Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal
- Creșterea gradului de utilizare a căilor navigabile și a porturilor
- Creșterea gradului de siguranță și securitate pe rețeaua rutieră de transport
- Asistență tehnică
- Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare (POCID)
 - Creșterea competitivității economice prin cercetare și inovare
 - Dezvoltarea unei rețele de mari infrastructuri de CDI
 - Creșterea competitivității economice prin digitalizare
 - Dezvoltarea infrastructurii broadband
 - Instrumente financiare pentru întreprinderi
 - Creșterea capacității administrative
- Programul Operațional Sănătate (multifond) (POS)
 - Continuarea investițiilor în spitale regionale: Craiova, Cluj, Iași - faza a II-a
 - Servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu
 - Servicii de recuperare, paliativă și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității
 - Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii
 - Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical
 - Informatizarea sistemului medical

- Măsurile FSE care susțin cercetarea, informatizarea în sănătate și utilizarea metodelor moderne de investigare, intervenție, tratament
- Programul Operațional Capital Uman (POCU)
 - Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii
 - Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională
 - Creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională
 - Adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic
 - Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic
 - Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți
 - Antreprenoriat și economie socială
 - Susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii
 - Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității
- Programul Operațional Combaterea Sărăciei (POCS)
 - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (intervenții adresate grupurilor de acțiune locală)
 - Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității
 - Comunități marginalizate
 - Reducerea disparităților între copiii în risc de săracie și/sau excluziune socială și ceilalți copii
 - Servicii pentru persoane vârstnice
 - Sprijin pentru persoanele cu dizabilități
 - Sprijin pentru grupuri vulnerabile

- Ajutorarea persoanelor
- Programele Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR)
 - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice (intervenții OP1 adresate mediului privat, organizațiilor CDI, parteneriate)
 - O regiune cu orașe Smart
 - O regiune cu orașe prietenoase cu mediul
 - Dezvoltarea sistemelor de încălzire centralizate
 - O regiune accesibilă
 - O regiune educată
 - O regiune atractivă
 - Asistență tehnică
- Programul Operațional Asistență Tehnică (multifond) (POAT)
 - Funcționare sistem (structuri coordonare și AM-uri pentru PO care nu au axă de AT)
 - Sprijin pentru beneficiari
- Programul Operațional pentru Tranziție Justă
 - Creșterea și diversificarea economică
 - Ocuparea forței de muncă prin recalificare sau reconversie profesională
 - Decontaminarea siturilor poluate și economie circulară
 - Energie curată prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, eficiență energetică și energie din surse regenerabile
 - Digitalizare

Fonduri externe rambursabile și nerambursabile în cadrul Mecanismului de Redresare și Reziliență

Pentru România, 30,4 miliarde euro sunt destinați instrumentului de finanțare „**Mecanismul de Redresare și Reziliență**” (MRR) structurați sub formă de granturi 13,7 miliarde euro și sub formă de împrumuturi 16,6 miliarde euro.

Pentru instrumentul de finanțare MRR este necesară elaborarea **Planului Național de Relansare și Reziliență** prin care urmează a fi stabilite domeniile prioritare de investiții ale României pentru ieșirea din criză, relansarea economică și creșterea capacității de reziliență a României care are fixat ca termen pentru elaborarea primului draft al planului național luna octombrie 2020 pentru ca mai apoi negocierile să se deruleze până în luna aprilie 2021 în vederea emiterii deciziei Comisiei Europene de aprobare a planului național¹⁹.

Planul Național de Relansare și Reziliență al României (PNRR) este documentul strategic al României care fundamentează prioritățile de reformă și domeniile de investiții la nivel național pentru instituirea MRR. Sursa de finanțare este reprezentată de fondurile alocate pentru România în cadrul MRR și în completare din surse alocate de la bugetul de stat. Scop final al PNRR este asigurarea ameliorării stării economiei naționale după criza generată de COVID-19, creșterea economică și crearea de locuri de muncă necesare pentru incluziunea forței de muncă, sprijinirea tranziției verzi și a celei digitale pentru promovarea creșterii durabile.

Se alocă fonduri pentru pregătirea următoarelor categorii de proiecte din PNRR:

- a) proiecte de infrastructură pentru **adaptarea la schimbări climatice**, pentru **compensarea deficitului de umiditate a solului în vederea combaterii riscului de secetă, reducerea riscului la inundații și alunecări de teren**, prin promovarea / punerea în siguranță a lucrărilor hidrotehnice pentru **asigurarea resursei de apă pentru folosințe**, atenuarea viiturilor prin acumulări nepermanente / poldere și îmbunătățirea calității apei brute, **combaterea eroziunii solului de suprafață și de adâncime** și corectarea torenților, în special bazinele hidrografice cu hazard torențial ridicat, prin sisteme de irigare / umectare a solului, drenare și desecare, **protecție**

¹⁹ ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 155 din 3 septembrie 2020 privind unele măsuri pentru elaborarea Planului național de relansare și reziliență necesar României pentru accesarea de fonduri externe rambursabile și nerambursabile în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență
<http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/229799>

antigrindină, pepiniere silvice, **împăduriri și terasarea versanților**, precum și pentru alte proiecte complementare de infrastructură, inclusiv IT, comunicații și baze de date pentru monitorizare și raportare directive europene, în valoare de maximum 700.000 mii lei. Beneficiarii finali ai finanțării sunt ministerele de resort în parteneriat cu Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare, Autoritatea pentru Administrarea Sistemului Național Antigrindină și de Creștere a Precipitațiilor, Administrația Națională Apele Române, Regia Națională a Pădurilor - ROMSILVA, singure sau în parteneriate interinstituționale sau împreună cu **autorități publice centrale / locale** sau **asociații de dezvoltare comunitare** care au ca obiect de activitate administrarea infrastructurii de gospodărire a apelor, îmbunătățiri funciare, protecția antigrindină și creșterea / uniformizarea precipitațiilor și de administrare a fondului forestier național. Ministerul Fondurilor Europene alocă fondurile necesare pregătirii proiectelor pe bază de contracte de finanțare, încheiate direct cu beneficiarii finali sau liderii de parteneriat pentru pregătirea proiectelor, în funcție de valoarea estimată a proiectelor de investiții, dar nu mai mult de 3% din valoarea estimată a acestora;

- b) proiecte de infrastructură pentru mobilitate urbană, regenerare urbană, turism și cultură, ecologizare platforme industriale, **construire / reabilitare / modernizare clădiri publice**, inclusiv clădiri pentru spații de lucru, tehnice, cazare și desfășurarea activităților instituționale, **în vederea scăderii emisiilor de carbon**, investiții în **infrastructura educațională și dotarea cu echipamente de laborator** pentru toate formele de învățământ, inclusiv învățământul profesional și tehnic, învățământul dual și colegii centenare, învățământul universitar, investiții în campusuri, reabilitare / modernizare / extindere clădiri existente și clădiri noi, reabilitare / modernizare / extindere sisteme centralizate de producere și distribuție a energiei termice necesare populației, în valoare de maximum 450.000 mii lei. Beneficiarii finali ai finanțării sunt instituții de învățământ superior de stat și autorități publice locale din municipii reședință de județ, municipii și orașe. Pentru proiectele de construire / reabilitare / modernizare clădiri publice, în vederea scăderii emisiilor de carbon, în categoria de beneficiari finali ai finanțării se includ și autoritățile publice centrale. Pentru proiectele din domeniul turismului, în categoria de beneficiari finali ai finanțării se include și Regia Națională a Pădurilor - ROMSILVA. Bugetul total de 450.000 mii lei se repartizează pe regiuni de dezvoltare ale României după cum urmează: 12,5% pentru Regiunea București-Ilfov, ca regiune mai dezvoltată, respectiv 87,5% pentru celelalte

7 regiuni mai puțin dezvoltate, pe baza criteriilor de repartizare a sumelor între regiuni utilizate la repartizarea sumelor prin Programul operațional regional 2014-2020, respectiv populație și suprafață, respectându-se procentele de alocare astfel cum acestea au rezultat din aplicarea acestor criterii;

- c) proiecte de infrastructură publică din domeniul sănătății pentru: **extinderea / reabilitarea / modernizarea clădirilor destinate unităților sanitare, dotarea cu aparatură și echipamente;** medicale a acestora, reorganizarea circuitelor pentru a răspunde condițiilor igienico-sanitare în vigoare, cu asigurarea unor circuite temporare în caz de epidemii, pandemii și alte situații de urgență, precum și alte măsuri necesare creșterii rezilienței în sfera oncologică, a bolilor cardiovasculare și ATI; dacă este cazul, înființarea de unități sanitare cu paturi noi, inclusiv construcția de noi clădiri pentru spitale existente, precum și dotarea cu echipamente medicale, spitale sau unități sanitare cu paturi și policlinici, precum și pentru alte categorii de măsuri necesare creșterii rezilienței unităților medicale care desfășoară activități publice în domeniul oncologiei și bolilor cardiovasculare, inclusiv ATI, în valoare de maximum 500.000 mii lei. Finanțarea documentațiilor tehnico-economice necesare construcției de noi unități sanitare cu paturi se realizează cu avizul de oportunitate al Ministerului Sănătății. Beneficiarii finali ai fondurilor destinate realizării documentațiilor tehnico-economice sunt unitățile sanitare cu paturi din domeniul oncologic, al bolilor cardiovasculare și ATI sau care furnizează preponderent servicii de spitalizare continuă în domeniul oncologic și al bolilor cardiovasculare, inclusiv ATI. De asemenea, beneficiarii finali ai fondurilor destinate realizării documentațiilor tehnico-economice sunt: unitățile sanitare aflate în subordinea și / sau coordonarea Ministerului Sănătății, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Justiției, instituții din domeniul apărării, ordinii publice și siguranței naționale, Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor. Pentru spitale sau unități sanitare cu paturi noi, extinderea / reabilitarea / modernizarea clădirilor destinate spitalelor, inclusiv spitale sau unități sanitare cu paturi și policlinici existente, precum și dotarea cu echipamente / dispozitive medicale, beneficiarii sunt autoritățile publice centrale și locale. Ministerul Fondurilor Europene încheie contracte de finanțare în mod direct cu fiecare dintre beneficiarii finali pe bază de apel de proiecte după principiul primul venit - primul servit, cu prag minim de calitate stabilit prin ghidul solicitantului aprobat conform legii,

în funcție de valoarea estimată a proiectului de investiții publice, dar nu mai mult de 3% din valoarea estimată a acestora;

- d) proiecte de infrastructură pentru cercetare în domeniul transferului tehnologic pentru extindere / reabilitare / modernizare clădiri, inclusiv clădiri noi, dotare cu echipamente / utilaje / dotări independente pentru instituțiile de învățământ superior de stat și institute de cercetare-dezvoltare din România în domeniul cercetării pe bază de transfer tehnologic din industria alimentară și agricultură, precum și cele din domeniul ingineriei precum: mașini și motoare electrice, microelectronică, tehnologii avansate, sudură și altele asemenea, în calitate de beneficiari finali, în valoare de maximum 125.000 mii lei. Ministerul Fondurilor Europene încheie contracte de finanțare pe bază de apel de proiecte după principiul primul venit - primul servit, cu prag minim de calitate stabilit prin ghidul solicitantului aprobat conform legii, în funcție de valoarea estimată a proiectului de investiții publice, dar nu mai mult de 3% din valoarea estimată a acestora;
- e) proiecte de **infrastructură de apă-canalizare** ai căror beneficiari finali sunt operatorii de apă și canalizare, pentru extinderea, modernizarea, reabilitarea rețelelor de apă și canalizare existente, inclusiv pentru aglomerările pentru care numărul de gospodării este sub 2.000, pentru racordarea la rețeaua de canalizare, cu condiția să accepte soluția tehnică de racordare prevăzută de legislația în vigoare pentru aglomerări sub 2.000 de gospodării, în limita valorii de maximum 250.000 mii lei. Ministerul Fondurilor Europene încheie contracte de finanțare pe bază de apel de proiecte după principiul primul venit - primul servit, cu prag minim de calitate stabilit prin ghidul solicitantului aprobat conform legii, în funcție de valoarea estimată a proiectului de investiții publice, dar nu mai mult de 3% din valoarea estimată a acestora;
- f) proiecte de **infrastructură edilitară destinate localităților rurale limitrofe localităților urbane: apă-canalizare, modernizare / extindere / reabilitare / dezvoltare de drumuri interioare ale localităților, mobilitate urbană, în parteneriat cu localitățile urbane, regenerare urbană, sistem de iluminat public, sisteme inteligente de distribuție a combustibililor de tranziție, sisteme centralizate de alimentare cu energie termică, inclusiv rețelele de transport și distribuție a energiei termice destinate localităților rurale limitrofe localităților urbane, în limita valorii de 250.000 mii lei.** Ministerul Fondurilor Europene încheie

contracte de finanțare pe bază de apel de proiecte după principiul primul venit - primul servit, cu prag minim de calitate stabilit prin ghidul solicitantului aprobat conform legii, în funcție de valoarea estimată a proiectului de investiții publice, dar nu mai mult de 3% din valoarea estimată a acestora. Beneficiarii finali ai fondurilor destinate realizării documentațiilor tehnico-economice sunt autoritățile publice locale ale localităților rurale limitrofe localităților urbane singure sau în parteneriat cu acestea;

- g) proiecte de infrastructură pentru creșterea rezilienței comunităților în situații de urgență prin extinderea rețelei de subunități de intervenție din structura inspectoratelor pentru situații de urgență, astfel încât să fie asigurată o capacitate de răspuns adecvată și suficientă pentru îndeplinirea criteriilor operaționale, în limita a 3% din valoarea proiectelor și a unor fonduri de maximum 40.000 mii lei. Beneficiarii finali ai finanțării sunt Inspectoratul General pentru Situații de Urgență și inspectoratele județene pentru situații de urgență. Ministerul Fondurilor Europene încheie contracte de finanțare pe bază de apel de proiecte după principiul primul venit - primul servit, cu prag minim de calitate stabilit prin ghidul solicitantului aprobat conform legii, în funcție de valoarea estimată a proiectului de investiții publice, dar nu mai mult de 3% din valoarea estimată a acestora;
- h) proiecte de infrastructură pentru constituirea unor depozite regionale și crearea stocurilor de materiale și tehnică - inclusiv medicală, în limita valorii de 8.500 mii lei, pentru gestionarea unor situații cu impact mare și probabilitate scăzută generate de manifestarea riscurilor prevăzute în anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 557/2016 privind managementul tipurilor de risc, în limita a 3% din valoarea proiectelor. Beneficiarii finali ai finanțării sunt Inspectoratul General pentru Situații de Urgență și unitățile subordonate. Ministerul Fondurilor Europene încheie contracte de finanțare pe bază de apel de proiecte după principiul primul venit - primul servit, în funcție de valoarea estimată a proiectului de investiții publice, dar nu mai mult de 3% din valoarea estimată a acestora;
- i) proiecte de infrastructură din sistemul judiciar și sistemul de apărare, ordine publică și siguranță națională pentru construcția, reabilitarea și modernizarea clădirilor destinate instituțiilor din domeniul justiției și domeniul apărării, ordinii publice și siguranței naționale, inclusiv digitalizare, în limita valorii de 250.000 mii lei. Ministerul Fondurilor Europene încheie contracte de finanțare pe bază de apel de proiecte după

principiul primul venit - primul servit, cu prag minim de calitate stabilit prin ghidul solicitantului aprobat conform legii, în funcție de valoarea estimată a proiectului de investiții publice, dar nu mai mult de 3% din valoarea estimată a acestora. Beneficiarii finali ai fondurilor destinate realizării documentațiilor tehnico-economice sunt instanțele de judecată din întreaga țară, parchete, Administrația Națională a Penitenciarelor, Oficiul Național al Registrului Comerțului, Direcția Națională de Probațiune și instituțiile din domeniul apărării, ordinii publice și siguranței naționale;

- j) proiecte de infrastructură în domeniul comunicațiilor și tehnologiei informației și securității cibernetice, inclusiv construcția / reabilitarea / modernizarea de centre de date, centre de servicii esențiale, centre de instruire și pregătire, centre de rezervă, regionale și județene, destinate managementului situațiilor de urgență și asigurării rezilienței serviciilor IT C, în limita a 10.000 mii lei, pentru îndeplinirea măsurilor și acțiunilor necesare asigurării, planificării, coordonării necesarului de comunicații pentru elementele de răspuns în situații de urgență la nivel local, județean și național, inclusiv gestionarea informațiilor din domeniu. Beneficiar final al finanțării este autoritatea națională cu rol principal în asigurarea funcției de sprijin comunicații și informatică în managementul tipurilor de risc, stabilită prin Hotărârea Guvernului nr. 557/2016, precum și instituțiile și autoritățile publice centrale. Ministerul Fondurilor Europene încheie contracte de finanțare pe bază de apel de proiecte, în funcție de valoarea estimată a proiectului de investiții publice, dar nu mai mult de 3% din valoarea estimată a acestora;
- k) proiecte de **transformare / tranziție digitală**, inclusiv prin robot process automation, a serviciilor administrației publice centrale și locale, esențiale pentru ca cetățenii și companiile să poată obține servicii publice eficiente și de calitate de la distanță, **infrastructura IT C** (hardware, software, servicii IT) necesară digitalizării serviciilor (pentru oricare din procesele aferente serviciilor - frontend sau backend), interoperabilitate, securitate cibernetică, standardizare, semnătură electronică, identitate electronică, single sign on, dar și implementarea de alte instrumente specifice transformării digitale, în valoare maximă de 100.000 mii lei. Beneficiarii finali ai fondurilor destinate realizării documentațiilor tehnico-economice sunt Autoritatea pentru Digitalizarea României, autoritățile publice centrale și locale care dezvoltă proiecte de digitalizare a serviciilor publice oferite cetățenilor și companiilor. Ministerul Fondurilor Europene încheie contracte de finanțare pe bază de apel de

proiecte, în funcție de valoarea estimată a proiectului de investiții publice, dar nu mai mult de 3% din valoarea estimată a acestora.

Surse de finanțare din bugetele naționale

Programele Finanțate Prin Compania Națională de Investiții S.A.

Compania Națională de Investiții S.A. funcționează în baza Ordonanței nr 25/2001.

Finanțator: Guvernul României

Program de finanțare: Programul național de construcții de interes public sau social

Obiectivul programului: Construirea, reabilitarea, modernizarea, dotarea și extinderea unui obiectiv, finalizarea unui obiectiv demarat anterior de beneficiar

Solicitanți eligibili: Autoritățile administrației publice centrale, autoritățile administrației publice locale, alte instituții publice și instituții de interes public și persoane juridice recunoscute ca fiind de utilitate publică în condițiile legii, alte entități ce funcționează în baza unor legi speciale, inclusiv persoane fizice și juridice în cazul Subprogramului „Lucrări în primă urgență”.

Activități eligibile: Construirea, reabilitarea, modernizarea, dotarea și extinderea unui obiectiv, finalizarea unui obiectiv demarat anterior de beneficiar:

1. Subprogramul ”Săli de sport”
2. Subprogramul ”Bazine de înot”
3. Subprogramul ”Complexuri sportive”
4. Subprogramul ”Așezăminte culturale”
5. Subprogramul ”Unități și instituții de învățământ de stat”
6. Subprogramul ”Patinoare artificiale”
7. Subprogramul ”Unități sanitare”
8. Subprogramul ”Săli de cinema”
9. Subprogramul ”Lucrări în primă urgență”

10. Subprogramul ”Reabilitare blocuri de locuințe situate în localități din zone defavorizate”
11. Subprogramul ”Drumuri de interes local și drumuri de interes județean”
12. Subprogramul ”Fose septice, microstații de epurare și sisteme de alimentare cu apă”
13. Subprogramul ”Alte obiective de interes public sau social în domeniul construcțiilor”

Programul Național de Dezvoltare Locală - PNDL

Reprezintă sursa principală de finanțare pentru infrastructura locală și are la bază principiul conform căruia în fiecare localitate din țară trebuie să fie asigurat un set minim de servicii publice. Programul Național de Dezvoltare Locală, coordonat de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, stabilește cadrul legal pentru implementarea unor proiecte de importanță națională, care susțin dezvoltarea regională prin realizarea unor lucrări de infrastructură rutieră, tehnico-edilitară și socio-educativă.

Finanțator: Guvernul României

Programe de finanțare și solicitanți eligibili:

- Programul privind reabilitarea, modernizarea și/sau asfaltarea drumurilor de interes județean și de interes local, alimentarea cu apă, canalizarea și epurarea apelor uzate la sate, precum și în unitățile administrativ-teritoriale cu resurse turistice - Hotărârea Guvernului nr. 577/1997;
- Programul de dezvoltare a infrastructurii și a unor baze sportive din spațiul rural - Ordonanța Guvernului nr. 7/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2007, cu modificările ulterioare;
- Programele multianuale prioritare de mediu și gospodărire a apelor - Ordonanța Guvernului nr. 40/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 61/2007, cu modificările ulterioare pentru programul prevăzut la art. 2 alin. (1) lit. c);
- Programul Reabilitare și modernizare - 10.000 km drumuri de interes județean și drumuri de interes local - Hotărârea Guvernului nr. 530/2010.

Obiectivul programului: obiectivul prioritar al PNDL este finalizarea tuturor obiectivelor finanțate prin alte programe încheiate în prezent precum și sprijinirea autorităților publice locale în prioritizarea finanțărilor astfel încât România, în integralitatea ei, să devină

un spațiu construit eficient, în care toți locuitorii să aibă acces egal la resurse, să beneficieze de creșterea calității vieții și să se faciliteze dezvoltarea comunităților funcție de potențialul acestora și de strategiile de dezvoltare locală, pe principii de competitivitate și coeziune teritorială. Programul este dedicat realizării unor obiective de investiții de infrastructură de dimensiuni reduse ca volum care nu îndeplinesc criteriile de eligibilitate pe programe cu finanțare europeană sau la care este imperios necesară finalizarea acestora pentru respectarea unor angajamente asumate de România în cadrul Uniunii Europene.

Activități eligibile: Obiectivele de investiții care pot fi finanțate în cadrul programului trebuie să vizeze lucrări de realizare / extindere / reabilitare / modernizare, respectiv dotare, pentru unul dintre următoarele domenii specifice:

- sisteme de alimentare cu apă și stații de tratare a apei;
- sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate;
- unități de învățământ preuniversitar, respectiv: grădinițe, școli generale primare și gimnaziale, licee, grupuri școlare, colegii naționale, școli profesionale, școli postliceale, unități de învățământ special de stat;
- unități sanitare;
- drumuri publice clasificate și încadrate, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, ca drumuri județene, drumuri de interes local, drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților;
- poduri, podețe sau punți pietonale;
- obiective culturale de interes local, respectiv biblioteci, muzee, centre culturale multifuncționale, teatre;
- platforme de gunoi;
- piețe publice, comerciale, târguri, oboare;
- modernizarea bazelor sportive;
- sediile instituțiilor publice ale autorităților administrației publice locale, precum și a instituțiilor publice din subordinea acestora;
- infrastructura turistică dezvoltată de autoritățile publice locale ca instrument de punere în valoare a potențialului turistic local, pentru obiectivele de investiții aflate în proprietatea publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale sau în administrarea acestora.

Finanțare: Programul se finanțează din transferuri de la bugetul de stat, în limita fondurilor aprobate anual în bugetul MLPDA, din fonduri aprobate anual cu această destinație în bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale beneficiare și din alte surse legal constituite.

În limita fondurilor aprobate anual prin legea bugetului de stat, în baza analizei interne de specialitate a propunerilor de finanțare ale autorităților locale, MLPDA întocmește și aprobă prin ordin al ministrului dezvoltării regionale și administrației publice, lista finală cu obiectivele de investiții care se finanțează, listă care se publică pe site-ul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.

Pentru transferul sumelor de la bugetul de stat, prin bugetul MLPDA, cu destinația finanțării cheltuielilor eligibile prevăzute în contractele anuale de finanțare:

Unitățile administrativ-teritoriale pot solicita lunar, în scris Ministerului Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, în funcție de necesități, transferul sumelor alocate cu destinația finanțării cheltuielilor eligibile prevăzute în contractele anuale de finanțare, în termen de 30 de zile de la efectuarea transferurilor de sume.

MLPDA virează sumele alocate și aprobate prin ordin de plată direct în conturile beneficiarilor.

Programele derulate de Administrația Fondului de Mediu

Administrația Fondului pentru Mediu este principala instituție care asigură suportul financiar pentru realizarea proiectelor și programelor pentru protecția mediului, constituită conform principiilor europene „poluatorul plătește” și „responsabilitatea producătorului”.

Administrația Fondului pentru Mediu funcționează ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în coordonarea Ministerului Mediului.

Programul privind sprijinirea eficienței energetice și a gestionării inteligente a energiei în infrastructura de iluminat public

Obiectivul programului: Creșterea eficienței energetice a sistemelor de iluminat public

Beneficiari eligibili: Unitățile administrativ-teritoriale, organizate la nivel de comună, oraș sau municipiu

Finanțator: Administrația Fondului pentru Mediu

Activități finanțate: modernizarea sistemelor de iluminat public prin înlocuirea corpurilor de iluminat având un consum ridicat de energie electrică cu corpuri de iluminat LED, precum și achiziționarea și instalarea sistemelor de dimare/telegestiune care permit reglarea fluxului luminos la nivelul întregului obiect de investiții

Alternative de finanțare, altele decât fondurile structurale și de coeziune, în care autoritățile publice locale pot fi solicitanți eligibili sau parteneri

Sursele de finanțare nerambursabilă pentru Autoritățile publice Locale nu se limitează doar la cele finanțate de Politica Agricolă Comună și de Politica de Coeziune, existând și alte surse de finanțare precum:

Granturile Spațiului Economic European (SEE) și Norvegiene

Granturile Spațiului Economic European (SEE) și Norvegiene²⁰ reprezintă contribuția Islandei, Principatului Liechtenstein și Regatului Norvegiei la reducerea disparităților economice și sociale în Spațiul Economic European și la consolidarea relațiilor bilaterale cu cele 15 state beneficiare din Estul și Sudul Europei și statele baltice.

Beneficiari eligibili: Organizațiile/entitățile din România sau din Statele Donatoare

Finanțator: Mecanismul Financiar SEE 2014-2021

Domenii finanțate:

- * dezvoltare locală, reducerea sărăciei, incluziunea romilor, copii și tineri în situații de risc, drepturile omului
- * energie regenerabilă, eficiență energetică, securitate energetică
- * dezvoltarea afacerilor, inovare și IMM
- * sănătate publică

²⁰ Granturile Spațiului Economic European (SEE) și Norvegiene <https://www.eeagrants.ro/apeluri>

- * cercetare
- * patrimoniu cultural, antreprenoriat cultural și cooperare culturală
- * justiție, servicii corecționale, combaterea violenței domestice și de gen
- * afaceri interne, cooperare polițienească și combaterea criminalității
- * educație, burse, ucenicie și antreprenoriat pentru tineri
- * dialog social și muncă decentă
- * cetățenie activă – societate civilă
- * mediu și schimbări climatice

EUROPA CREATIVĂ - Subprogramul Cultură

Programul-cadru al Comisiei Europene pentru sprijinirea sectoarelor culturii și audiovizualului²¹.

Beneficiari eligibili: toți operatorii din sectoarele culturale și creative, însemnând organizații neguvernamentale, instituții publice și companii private cu activitate în domeniu.

Finanțator: programul Europa Creativă este gestionat de Comisia Europeană și de Agenția Executivă pentru Educație, Audiovizual și Cultură din Bruxelles, unde se trimit și se evaluează toate proiectele. La nivel național, Biroul Europa Creativă România oferă informații și asistență tehnică gratuite pentru operatorii care doresc să acceseze această finanțare.

Domenii finanțate: cultură și audiovizual

Programul LIFE

Este un instrument de finanțare al Uniunii Europene pentru mediul înconjurător și acțiuni în domeniul climei²².

Beneficiari eligibili: Autorități publice locale din România

Finanțator: Ministerul Mediului

Obiectivul programului: Obiectivul general al programului LIFE propus pentru perioada 2021-2027 este de a contribui la tranziția către o economie circulară curată, eficientă

²¹ EUROPA CREATIVĂ <https://www.europa-creativa.eu/>

²² Programul LIFE <http://lifeprogram.ro/>

din punct de vedere energetic, cu emisii scăzute de dioxid carbon și rezilientă la schimbările climatice – inclusiv prin tranziția către o energie curată –, de a proteja mediul și de a mări nivelul de calitate al acestuia și de a opri și a inversa declinul biodiversității. Prin programul LIFE au fost cofinanțate, până în prezent, peste 4500 de proiecte.

Programul ROSENC de Eficiență Energetică în Iluminat (PREEI)²³

Beneficiari eligibili: Autorități publice locale din România

Finanțator: Clusterul de Energii Sustenabile din România - ROSENC Obiective: reducerea consumului de energie și a cheltuielilor anuale de întreținere cu iluminatul public stradal ale autorităților publice locale prin modernizarea și eficientizarea sistemelor de iluminat public stradal.

Obiectivul programului: Obiectivul general al programului este reducerea consumului de energie electrică și a costurilor anuale de întreținere cu iluminatul public stradal ale autorităților publice locale prin modernizarea și eficientizarea sistemelor de iluminat.

Scopul final al acestui program este reducerea cheltuielilor anuale cu iluminatul public stradal, cu 50-70%.

Administrația Fondului Cultural Național

Este o instituție publică autonomă, aflată în subordinea Ministerului Culturii, care operează la nivel național de peste 10 ani. Înființată în 2005 AFCN²⁴ este principalul finanțator public al ofertei culturale din România care aplică un proces transparent de evaluare și selecție.

Beneficiari eligibili: asociațiile, fundațiile, instituțiile publice de cultura, persoanele fizice autorizate, societățile comerciale care derulează activități culturale.

Finanțator: Ministerul Culturii

Obiectivul programului: administrația are ca obiective generale, stabilite prin lege, gestionarea Fondului Cultural Național, finanțarea programelor, proiectelor și acțiunilor

²³ Programul ROSENC de Eficiență Energetică în Iluminat www.rosenc.ro

²⁴ Administrația Fondului Cultural Național www.afcn.ro

culturale, organizate în țară și/sau în străinătate, precum și susținerea relațiilor culturale internaționale ale României.

Domenii finanțate: acțiuni culturale și editoriale

X. BIBLIOGRAFIE

1. Adresă Direcția Dezvoltare Regională și Relații Externe nr. 1337/14.02.2020
2. www.ec.europa.eu
3. <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2017/06/20/agenda-sustainable-development/>
4. https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_RES_70_1_E.pdf
5. https://ec.europa.eu/info/publications/regional-development-and-cohesion_en
6. https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_ro
7. <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2019/04/09/sustainable-development-council-adopts-conclusions/>
8. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/10/18/20181018-european-council-conclusions/>
9. www.adrmuntenia.ro
10. <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/35937/attachments/1/translations/en/renditions/native>
11. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Digital_economy_and_society_statistics_-_households_and_individuals#Internet_usage
12. https://ec.europa.eu/romania/news/20200611_raport_rezilianta_digitala_ro
13. <https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategie%20SMIE%202023.04.2018.pdf>
14. <http://b2b-strategy.ro/b2b/wp-content/uploads/Strategia-na%C8%9Bional%C4%83-a-Rom%C3%A2niei-pentru-dezvoltarea-turismului-Volumul-1.pdf>
15. <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>
16. http://www.cultura.ro/sites/default/files/inline-files/_SCPN%202016-2022inavizare.pdf
17. <https://www.listafirme.ro/harta/calarasi-calarasi.htm>
18. <https://planiada.ro/destinatii/calarasi/biserica-fostei-manastiri-de-la-negoiesti-418>
19. <https://www.crestinortodox.ro/biserici-manastiri/manastirea-plataresti-88231.html>
20. <http://manastirearadunegru.weebly.com/galerie-foto.html>
21. <https://audiotravelguide.ro/catedrala-ortodoxa-sf-nicolae-calarasi/>

22. <https://audiotravelguide.ro/palatul-prefecturii-calarasi-calarasi/>
23. <http://destinatie-romania.ro/obiective-turistice-din-judetul-calarasi/>
24. www.wikipedia.org
25. <https://www.mlpda.ro/pages/obiectiveinvestitiipndl>
26. <https://www.topfirme.com/judet/calarasi/localitate/budesti/>
27. www.primariabudesti.ro
28. <http://orasul.biz/harta-budesti-cl/>
29. <https://wikimapia.org/31018124/ro/Gara-Budesti>
30. <http://www.roturism-info.ro/orase/judetul-calarasi/obiective-turistice-budesti-calarasi.html>
31. https://www.calarasi.ro/images/Strategia-Dezvoltarii/PDJ_2014-2020.pdf
32. <https://www.calarasi.ro/index.php/judetul-calarasi-meniu-stanga/prezentare-judet>
33. <https://www.brotacelul.ro/Orase/Budesti.aspx>
34. <https://www.isj-cl.ro/index.php/retea-scolara/scoli?view=project&id=3:scoala-gimnaziala-gheorghe-manu-budesti&catid=171>